

De pacificatione et concordia inter illvstrissimos principes et dominos Lvnaeburgenses, Henricum & Guilielmum, & inclytam Urbem Luneburgam, inita Anno 1563. Mense Aprili, Cellis. : Gratiarvm actio ad Devm, pro hac inita Pace & Concordia. Narratio de solenni pacificationis huius confirmatione, & Precatio ad Sanctam Trinitatem. Narratio de origine, incremento, & conseruatione Lunæburgæ, & Ecclesiæ in ea instauratione, deq[ue] illis, quæ in hac Vrbe, eiusq[ue] uicinia, sunt & spectantur præcipua.

<https://hdl.handle.net/1874/416862>

DE PACIFICATIO.
NE ET CONCORDIA

INTER IL-
LUSTRISSIMOS PRIN-

CIPES ET DOMINOS LVNAE-
burgenses, Henricum & Guilielmum, &
inclytam Urbem Lunenburgam, ini-
ta Anno 1563. Mense Aprili,
Cellis.

GRATIARVM ACTIO AD DEVM,
pro hac inita Pace & Concordia.

NARRATIO DE SOLENNI PACI-
ficationis huius confirmatione, & Precatio
ad Sanctam Trinitatem.

NARRATIO DE ORIGINE, IN-
cremento, & conseruatione Luneburge, &
Ecclesie in ea instauratione: deq; illis, que
in hac Vrbe, eiusq; vicinia, sunt & spe-
ctantur precipua.

LVCA LOSSIO
AVTORE

LVNAEBURGA.

Vici, Bardorum, veteris, firmi structa ruinis:

Tutela cresco, isto, maneoq; Dei.

Fontis, quo celebror, Domini bonitate, per orbem

In multos fundo larga fluente, salis.

M. D. LXIII

2
ENCOMION CONCORDIÆ & pacis, ex Psalm. 133. Ecce quàm bonum, & quàm iucundum, habitare fratres in unum.

En, quos unanimes iungit concordia felix,
Et sociat *σοφῶν* dulcis amorq; pius:
Cōmoda quanta ferant tales quàm dulcia fratres,
A Domino, tanta pro pietate, Deo?
Sicut Aaronis fragrans de uertice fustum
Vnguentum à barba uestis ad ima fluit.
Atq; replent totum stillantia balsama templum,
Dulcis & in toto corpore spirat odor:
Pontifice à Christo summo sic defluit almus
Spiritus, in cœtus, donaq; multa, pios.
Dogmate consensus, fratris dilectio, mentis
Letitia & trepida, sanctus amorq; Dei.
Et uelut aërius descendens. cœlitus humor,
De Libano, in sanctum, monte, Siona, fluit.
Omnia fœcundo recreans ceu nectare cœli,
Montibus & campis, quæ sata cunq; uirent:
Sic alit & seruat felix concordia plebem,
Exiguas magnas reddit opesq; citò.
Sic Deus, est almæ pacis qui summus amator,
Vnanimes seruat, iuuat, amatq; pios.
Pacificos celebrat Dominus sic ipse beatos:
Promittens cunctis gaudia læta Dei.

Matthæi 5.

Μακάριοι οἱ ἐπιλωποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ ἕοῦ
θεοῦ κληθήσονται.

8
EXIMIAE INDOLIS,

ET MAGNAE SPEI, PRAESTAN-
tis uirtutis, doctrinae & sapientiae adolescentibus,

HENRICO et HIERONYMO Vuitzen-
dorff, Domini Francisci Vuitzenдорff, Consu-
lis Lunæburgensis clarissimi, cæterorumq;

Dominorum, patriciorum, et ciuium

Lunæburgensium, filijs, Lucas

Loßius S. D.

Psalmo CXXXIII.

QUAE QUAM BO-
num, & quàm iucun-
dum, habitare fratres
in unum:

Quoniam illic man-
dauit Dominus bene-
dictionem, & uitam

usq; in seculum.

Reuera est ingens donum Dei, & be-
neficium iucundum, utile & necessari-
um concordia, & consensus uoluntati
gubernatorum & subditorum in Eccle-
sia, politijs, & œconomijs, mutuus a-
mor, & officiorum communicatio, co-
habitatio, & conuictus dulcis & frater-
nus, sicut Propheta pacem hanc com-

parat precioso illi & fragrantissimo unguento seu balsamo, quod, tanquam singulare donum diuinum, fuit tantum in Palestina, efficax ad sananda uulnera, & uirium animorum et corporum recreationem, & conseruationem, sicut Propheta inquit. Est hæc pax & concordia sicut oleum seu unguentum preciosum super caput, quod descendit in barbam Aharon, quod descendit in oram uestimenti eius: Et Rori, quo recreantur & reficiuntur in siccitate & æstu, fata & herbae in montibus, & agris, quemadmodum addit: Sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion. Et poëta Ethnicus, intelligens hanc pacis & concordiae dulcissimam utilitatem, inquit:

** Pax optima rerum,*

*Quas homini nosse datum est, Pax una triumphis
Innumeris potior, Pax custodire salutem,
Et ciues æquare potens.*

Cum igitur tantum sit bonum pax & concordia, merito agimus nos gratias æterno & misericordii Deo, æterno patri domini nostri Iesu Christi, quod tandem singulari bonitate et clementia, pacem & concordiam, tot annis exoptatam, inter Illustrissimos principes & dominos

minos nostros, & ciuitatem nostram, nobis concessit. Vult enim Deus, ut beneficia sua & corporis & animæ, agnoscamus, & celebremus gratis mentibus, & alios etiam nostro exemplo ad gratitudinem inuitemus: & uerè punit ingratos, sicut de leprosis nouem inquit ad Samaritanum gratum: Nonne decem sanati sunt, ubi autem illi nouem? Non est inuentus, qui rediret & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena? Deinde petamus ab eodem æterno Deo, & patre Domini nostri Iesu Christi, eorumq; spiritu sancto, ut in uitam pacem conferuet inter nos firmam & perpetuam, & caueamus occasiones dissensionum, & bellorum, quæ & uictis & uictoribus plerunque sunt lachrymosa, sicut dicitur in Græco uersiculo, *Κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικῶν ἀπὸ λωλῶν.* Hoc est, flet uictor, uictus autem perijt. Et, *ὁ δὲ εἰς ἀνάμειβον ἐστὶν σε πρωταῖον.* Id est, Nemo incruentum triumphum statuit. Quod non solum exempla docent nostrorū temporum, sed etiam dissidium illud luctuosum, quod anno Christi 1371. Diabolus perpetuus homicida & hostis filij Dei, & eius Ecclesiæ, inter Illustrissimum Du-

cem D. MAGNUM, & ciuitatem nostrā
 accēdit, in quo utrinq; cædes factæ sunt,
 et ex improviso occupata est ciuitas no-
 stra, sed diuinitus statim liberata, & inita
 rursus ab utraq; parte pax et concordia.
 Et translatum est etiam illis temporibus
 dominiū huius Ducatus ad Duces Me-
 gapolitanos: sed etiam & illud, diuina
 clementia, ad ueros Dominos, post pau-
 cos annos, redijt. Et Anno 1519. Deus ui-
 ctoria ornauit Illustrissimum Ducem D.
 HENRICVM, & Illustrissimum Princi-
 pem & Ducem D. ERNESTVM, & no-
 stros iam principes Illustrissimos, & Do-
 minos clementissimos, D. HENRICVM
 & GVILIELMVM mirabiliter conser-
 uauit, & conseruat adhuc contra ponti-
 ficias comminationes, & multa alia pe-
 ricula. Hæc ingentia beneficia, seruati o-
 lim & ducatus & ciuitatis nostræ, & sæ-
 pe restitutę pacis, agnoscere et celebrare
 debemus omnes, memoriamq; eorum
 transmitters ad posteros, & conseruare
 animorum consensum mutua beneuo-
 lentia, officiorum communicatione, &
 præstanda debita, & erga Illustriss. Prin-
 cipes, et Senatū inclytum, obedientia.
 Et cauere etiam, ne securitate & ingrati-
 tudine

tudine nostra, quæ usitata sunt, post liberationem & accepta beneficia, concessam pacem amittamus, & nouas calamitates accersamus peccatis nostris, contemptu uerbi Dei, intemperantia uitæ, luxu, & alijs, sicut Neem. 9. dicitur de Israelitis: Comederunt & saturati sunt, & impinguati sunt, & abundauerunt in delictis suis, in bonitate tua. Et dedisti eos in manum hostium suorum, & afflixerunt eos.

Nos breuem formam gratiarum actionis dicendam ad Deum, pro beneficio concordie & pacis inter Illustriss. Principes & ciuitatem, anno 1563. facte, composuimus, & precationis pro ciuitate nostra, & ducatu: ac narrationem de solenni pacificationis confirmatione, atque de origine Urbis nostræ, incremento & conseruatione, deque instaurata Ecclesia, et alia quædam, quasi breuia epigrammata, de illis que in urbe nostra & uicinia eius conspiciuntur, & sunt præcipua & memorabilia. Vobis autem, adolescentes optimi et charissimi, alijsque ciuitatis nostræ omnibus, dedico & trado libellum hunc, ut aliquam gratæ mentis significationem publicè ederem, pro multis beneficijs in me priuatim, & publicè in scho-

lam & Ecclesiã collatis cùm ab alijs Do-
 minis, patricijs, & ciuibus huius inclytæ
 & celeberrimæ ciuitatis, tum uerò à pa-
 tre uestro, uiro præstanti pietate, doctri-
 na, uirtute, et sapientia, cuius gubernati-
 one, sapientia, et actionibus, et Illustriss.
 Principis, & Domini, D. Eberhardi ab
 Holle, Episcopi Lubecensis reuerendis-
 simi, præcipuè pax & cõcordia hæc, per
 gratiam & clementiam Dei, inita est, &
 parta. Deinde etiã, ut significationẽ ali-
 quam ederem meæ erga uos beneuolen-
 tiæ et amoris, quo uos et totam scholam
 psequor: & oro æternũ patrem Domi-
 ni nostri Iesu Christi, ut uos, cognatos
 uestros, patruos, uiros præstanti sapien-
 tia, uirtute, & doctrina, affines, patru-
 les, dominos, uiros patricios & ciues, o-
 mnesq; totius ducatus et ciuitatis uiros
 præstantes et alumnos, et Illustriss. prin-
 cipes & dominos nostros, coniugem Il-
 lustrissimam, sobolemq; inclytã ad glo-
 riam sui sanctissimi nominis, & salutarẽ
 & piã gubernationem ducatus & ci-
 uitatis conseruet quamdiutissimè inco-
 lumes & florentes, Amen. Beneua-
 lete. Data Lunæburgæ. Anno
 1564. Calendis Ianuarij.

GRATIA RVM ACTIO PRO

INITA CONCORDIA ET
pace inter Illustrissimos Principes Lu-
næburgenses, & ciuitatem inclytam
Lunæburgam: & petitio pro ea
conseruanda ad Deum.

Svmme Deus, nostras facili qui percipis aure,
Ad te, quas facimus, pectore & ore, preces.
Atq; tui donas quæcunq; in nomine Gnati,
Te petimus, cari, non dubitante fide.
Nunc etiam placeant, grato quas pectore laudes,
Per Gnati nomen, dicimus, alme Deus.
Sunt tua in humanū genus edita multa per orbem
Munera, quæ dignè nemo referre potest.
Ex terræ informi massa nos ipse creasti,
Participes mentis nos facis esse tuæ.
Et recipis primos, Gnato mediante, parentes,
Deponens iræ pondera magna tuæ.
Qui carnis nostræ massam, demissus Olympo,
Induit, è casta uirgine natus homo.
Qui moriens, nostro soluit pro crimine λύτρα,
Reddidit & uitam, iustitiamq; nouam.
Sancta sui spargit qui Verbi semina, in orbe
Conseruat cœtus, consociatq; pios.

Corporis & clemens huius dat commoda uite,
 Inter & hæc pacis commoda magna bonæ.
 Aurea pax homines sociat, pax optima rerum,
 Est potior bello, pax uel iniqua, truci.
 Res magnas subito tenuat discordia demens,
 Pax beat exiguas, pax cumulatq; breui.
 Alma Dei donum pax est ditissima rerum,
 Pacifici terram, regna beata, tenent.
 Ergo tibi meritas agimus, pater optime, grates,
 Christe Dei fili, spiritus alme, tibi.
 Aurea quod nobis per te pax uenit in Urbem
 Nuper de celsa Principis arce boni.
 Tempore quam longo quantis hec sumptibus inter
 Est actum patres sæpe Ducesq; bonos?
 Aurea pax uultu Ducibus Patribusq; benigno,
 Pectora consociet, dissociata diu.
 Tu, si quando uoles, bellum de gentibus aufers,
 Usq; sub extremas, ultima regna, plagas.
 Præualidos arcus, & acutas conteris hastas,
 Currus & celeres frangis & ipse rotas.
 O quoties trepidæ matres castæq; puellæ,
 Dixerunt, lauro pax redimita ueni.
 Profuit hic sumptus, nihil hic sapientia magna,
 Iustaq; nil precio, sanguine parta, nihil.
 Inclytæ dum flectis Dominorum pectora clara,
 Numine tu sancti pneumatis, alme pater.
 Aequa magis patribus proponant foederæ pacis,
 Foedera, quæ firma, non uiolanda, Deus.

Flectis

Flectis &, excellens quorum sapientia, uirtus,
 Doctrina, & præstans tam pietasq; uiget.
 Incluta quos multos claro de stemmate natos,
 Hæc habet illustres terra domusq; uiros.
 Quos inter Thomas claret Grotenius, alter
 Eloquio Nestor, consilioq; senex.
 Tuq; decus, totum cuius, Clammere, per orbem
 Pectoris & lingue gloria magna uiget.
 Vosq; duo clari fratres de stirpe uetusta,
 A Vuensen, terræ Principibusq; salus.
 Quos inter magnum decus est Iachimus, in aula,
 Mollerus, patriæ gloria clara suæ.
 Non opis est nostræ, tantorum dicere laudes
 Heroum, magna pro bonitate, satis.
 Laudibus est quorum dicendis impar & ipsa
 Andini Vatis, Nasoq; Musa tua.
 Principis ast laudes solus diuinus Apollo
 Diuinas canet, Pieridumq; chori.
 Nostra refert ducto tenuis modò carmine Musa,
 Fœdera qui nobis grata tulêre, uiros.
 Principis ad Cellam nostra mittuntur ab Vrbe,
 Doctrina insignes & pietate uiri.
 Inclutus it primus præstans Eberhardus ab Holle,
 Princeps & præsul, clara Lubeca, tuus.
 Hic tua præcellens nituit sapientia, Princeps,
 Et pietas, studium, pacis amorq; bone.
 Nanq; tuo imprimis pax hæc est parta labore,
 Quam toties patres, quam petiêre Duces.

Nos

Nos ergo meritas, præsul dignissime, grates
 Dicimus, hac tanta pro bonitate, tibi.
 Atq; tuum nomen clarum, laudesq; manebunt,
 Quam manet urbs Phœbes, terraq; clara, diu.
 Alter es è patrum cœtu, Franciscæ, bonorum,
 Vuitzendorff, patriæ gloria magna tuæ.
 Magna tua & uirtus, pietas, sapientia magna,
 Ciuibus hæc pacis, munera grata, tulit.
 Ergo tuum Pylios nomen florebit in annos,
 Qui patriæ confers commoda tanta tuæ.
 Consul hic, ô uiuat, ciues hic dicite, consul,
 Qui patriæ est columen, præsidiumq; salus.
 Huic tu consul eras iunctus, præclare Georgi,
 Lasserdes fidus, consilijsq; bonus.
 Quo, precor, ut felix tanto sis consule ciuis,
 Atq; diu optata pace fruare bona.
 Syndicus hinc doctor sequitur Tutzradius Urbis,
 Mellifluum cuius nectar ab ore fluit.
 Doctor hic ô quancos clarus, quot sæpe labores
 Pertulit, hac causa pacis, in Vrbe diu?
 Tu quibus adiunctus fueras, præclare Georgi,
 Spes patriæ, Tobing, spes generisq; tui.
 Cuius erat quoddã pater hac quoq; clarus in Vrbe,
 Eloquio, consul, consilijsq; bonus.
 Qualis & Hinricus, proles dignissima patris,
 Nunc generis, consul, gloria clara sui est.
 Tuq; simul, præstans, isses, Franciscæ uerendæ,
 A Dassel, cuius gloria tanta uiget:

Quantus

Quantus eras quondam consul, præclare Ludolphe.
 Filius est consul, tantus in Vrbe, tuus.
 Ast iter hoc clarum, morbi non fata tulere,
 Morbum, quem magna fers pietate, grauem.
 Non tamen hæc pacis sine te sunt fœdera facta,
 Es qui consilijs, Nestor, in Vrbe, senex.
 Tuq; simul, præstans isses Hieronyme, clarus
 Vuitzenдорff, quondam consul in Vrbe pius.
 Et Niclae simul Stoteroggi, tuq; Georgi,
 Isses ô Tobing, spesq; decusq; tuis.
 Isset & Hartuicus Schomaker, consul & ipse,
 Consilijs magnus, consilijsq; bonus.
 Hic quoties ciues, quoties hunc clare Senatus,
 Expetis, ô Musæ Pieridesq; uirum?
 Isset & Hinricus fortunæ dotibus auctus,
 Garlopius, rectis consilijsq; ualens.
 Hos quoq; tu consul Stoteroggi, Hartuice, petisti,
 O quoties, consul tantus in Vrbe, dies?
 Hos petijt clarus Theodorus, consul & ipse,
 Eloquio Elucrus, consilijsq; bonus.
 Et petière omnes longis hæc tempora uotis:
 Ordo patrum totus, patriciusq; petit.
 Sed nihil est, contra ualeat quod fata Deorum,
 Quæ nobis tantos eripuerunt uiros.
 Pallida non cuiquam uasto mors parcat in orbe?
 Magnos eum paruis mors rapit atra uiros.
 Ergo, precor, Pylios serues hos, Christe per annos,
 Eximia fulgent qui pietate uiros.

Alma qui nobis peperere hæc fœdera pacis,
 Fœdera, quæ maneat, te, rata, Christe, precor.
 Et serua populum, serua totumq; Senatum,
 Et ciues omnes, patricosq; uiros.
 Principis & serua uitam, terramq; tuere:
 Coniugis eximia pectora clara foue.
 Salue leta dies, nobis qua uenit in Urbem
 Aurea pax nuper, pro bonitate Dei.
 Nunc populus Domino laudes, dic, carmina Chris
 Pax tibi quo uenit candida, dante Deo. (Isto,
 Aurea, dic, maneat nobis diuturna per Urbem
 Pax, Princeps noster sit maneatq; pater.
 Gloria sit Patri, populus dic, gloria Christo,
 Gloria, dic, sancto Spiritus alme, tibi.
 Expectata quidẽ est lōgo hæc pax tempore nobis,
 Sera Deus pacis gaudia leta dedit.
 „ Quæ Deus in longum differt, cum fœnore donat,
 „ Munera, diuina pro bonitate, pijs.
 Niloticis pressum longè sic liberat oris,
 Seuitia populum, post pia uota, Deus.
 Liberat Achasiden, Solymæ cum mœnia sanctæ
 Obsidet, atq; hostis seuit ubiq; ferox.
 „ Eripit ærumnis, spes est ubi nulla salutis,
 „ Solus & est miseris ultima cura Deus.
 Sic Deus audiuit longa & post tempora nostras
 Multas, quas facimus pectore & ore, preces.
 Principis ut clari mentem, sanctiq; Senatus
 Flecteret, ad pacis fœdera certa, Deus.

Regis Danorum coniunx, atq; in chlyta Gnata,
 Principis est coniunx quæ, Dorothea, pij.
 Consilij pacem rectis uerbisq; benignis,
 O quoties uotis hanc petière suis?
 In chlytus & suavitatem pacem Rex, pacis amator,
 Deliciæ populi dictus amorq; sui.
 Ergo Deum in uita præsentem, & mortis in hora
 Sensit, & in cælo gaudia leta capit.
 Non Deus est numen surdum, non lumine cassum,
 Qualia gemilis, numina, Creta, colis.
 Nam uidet ærumnas nostras, & nomine Gnati,
 Quas facimus, placida percipit aure, preces.
 Dic populus Christo, toto dic pectore grates,
 Aurea, quo Domino, pax tibi, dante, redit.
 Sæpe pius facito claro pro Principe uota,
 Sit tua, dic, Princeps, maxima cura Deus.
 Atq; etiam Ciues, nostræ sanctumq; Senatam
 Urbis, dic serua, Christe benigne, diu.
 Quæ faciunt omnes concordia pace per orbem:
 Ad laudem cedant omnia, Christe, tuam.

ALIA, IN CANTI-
CVM ECCLESIAE, GLORIA
 in excelsis Deo, Allein Gott in
 der Höhe sei ehr.

AD TRINITATEM.

Gloria summa Deo soli sit, in æthere celfo,
 Gratia pro multis gratuitisq; bonis.

Hic

Hic quia nos Dominus clemens tutatur ubiq;
Noxiæres nobis nulla nocere potest.

Evd'oxia in nobis Domino est, et grata uoluptas,
Candida pax regnat, bella cruenta silent.

I. Ad Deum Patrem.

Te nos, sancte Deus, summo ueneramur honore,
Gratamur magna pro bonitate tibi.

Nanq; pater certo moderaris numine cuncta,
Omnipotens uirtus quæ tua sine carct.

Quod tua mandauit, mox fit diuina uoluntas,
Felicis, Dominus quos fouet ipse bonus.

II. Ad Deum Filium.

Christe Dei splendens patris cœlestis imago,
Vnice de patris prodite mente Dei.

Nostri quod periit generis placator, & ire
Sedator sæuæ, pro bonitate Dei.

Agne Dei præsens, dura seruator in omni
Re, petimus, nostri commiserere Deus.

III. Ad Deum Spiritum sanctum.

Spiritus alme Deus, rerum pater optime sancte,
Solator duris rebus ubiq; bonus.

Dæmona nos contra seruato, spiritus alme,
Sanguine quos Christus uindicat ipse suo.

Omnia de nobis longè mala pellito clemens,
Quæ petimus, præsta, non dubitante fide.

NARRATIO BRE-
VIS, DE SOLENNI PACIFI-
cationis inter Illustrissimos Principes
& Dominos, D. Henricum & Guilhel-
mum, Duces Lunæburgenses, & in-
clytam Ciuitatem Lunæburgam
initæ, confirmatione, facta
Anno 1562. 19. Augusti,
Lunæburgæ.

PHœbus in astrifero peragès ubi clarus Olym-
Saluifico à partu, Virgo beata, tuo (po,
Annos mille dedit, quingentos, atq; per orbem
Sexaginta simul, tempora læta, duos.
Atq; decem tepidos Sextilis ritè nouemq;
Soles, Oceanum cum cita Virgo fugit:
Conuenère Duces, clari uirtutibus, Vrbe,
Henricus, Phœbes, Guilhemiusq; pij.
Conuenère Duces, longa comitante caterua,
Conuenit ueterum clara propago uirum.
Fœdera qui pacis firment, quæ nuper in Vrbe
Inter sunt Patres facta, Ducesq; bonos.
Læta dies uenit pacis, qua fœdera iuncta,
Dic populus summo carmina grata Deo.
Ingressos Urbem, Ciues, Patresq; salutant,
Excipiuntq; pios, debito honore, Duces,
Hinc dextras iungunt fidei, Patresq; Ducesq;
Gratantes, tanta pro bonitate, Deo.

Fœdera pòst sanctis firmant solennia uerbis,
 Fœdera, quæ nulli sunt uiolanda uiro.
 Inclytus hæc Princeps ad clarum uerba Senatum,
 Adiurans, dixit, numina summa, manu:
 Nos Dominos uobis fidos Patresq; futuros,
 Per summi iuro munia sancta Dei.
 Hinc populus Ducibus iurans, clarusq; Senatus,
 Perpetuam firmant per pia uerba fidem.
 Sic ubi sanxerunt pia pacis fœdera utrinq;
 Et fecit Domino plebs sua uota Deo:
 Gratantes ineunt cœnas, paterasq; coronant,
 Et leti Domino carmina leta canunt.
 Leta dies uenit, letum Pœana canamus:
 Laudemus summa pro bonitate Deum.
 Tu, bone Christe, noua clemens pia fœdera pacis
 Ad laudem firma nominis, oro, tui.
 Ut tibi per terram fiant, tibi grata per Urbem,
 Fœdera qui sancis solus in orbe Deus.

P R E C A T I O A D T R I N I T A -
 tem, pro inclyta Lunæburga, & Duca-
 tu Lunæburgensi, eiusq; Dominis,
 & gubernatoribus Illustrissi-
 mis, inclytis & gene-
 rosis.

Sancte Deus Pater, atq; Patris mitissime Gnate,
 Quiq; simul coleris, spiritus alme, Deus.

Urbes

Vrbes qui clemens, arces, qui regna tueris,
 Gnati quæ seruant dogmata sancta Dei.
 Hanc, precor, ut serues Urbem, clarumq; Senatum,
 Atq; pium foueas semen in Vrbe tibi.
 Et ueterum leges quondam, Pater optime, partas,
 Iuraq; defendas, pro bonitate, precor.
 Tu nisi pro solita serues bonitate Senatam,
 Illius & mentem consilijsq; regas:
 Incluta non poterit proprijs, pater optime, nostra
 Te sine consilijs Vrbs superesse diu.
 Te sine nil uires poterunt, nil mœnia, fuisse,
 Consilium prudens, diuitiæq; nihil. 22
 Ergo, rogo, patribus sanctas tu suffice mentes,
 Da uires clemens, consiliumq; bonum. 23
 Ut populum semper moderentur legibus æquis,
 Legibus & populus pareat ipse bonis.
 Sæcta sonent semper tua dogmata, Christe, per Vr
 Pax uigeat clara semper in Vrbe bona. (bem,
 Urbem defendas clemens, pater optime, ut olim,
 Hostis cum subito mœnia clarus habet.
 Tempore, quo tacitus conscendit nocte silenti
 Muros hostilis dux, tua, MAGNE, manus.
 Hostis habet muros, capta dominatur in Vrbe,
 Omnibus intentat uulnera seuæ, necem.
 Hei matrum quanto miscentur mœnia luctu,
 Hei pauor hic ciues quantus in Vrbe tenet!
 Quis cladem illius noctis, quis funera fando
 Explicet, & lachrymis æquiparare queat!

Hei, tum summa dies, & ineluctabile tempus,
 Vrbs, tibi uenisset, seruitiumq; graue.
 Eriperet nisi te tum clemens ipse periclis
 His tantis, solita pro bonitate, Deus.
 Nanq; manum hostilem diuino robore uincunt
 Ciues, quos captos hostis in Vrbe tenet.
 Sic Deus oppressos clementer liberat ipse,
 Cum spes iam certæ nulla salutis adest.
 Nunc etiam factam firma, Pater optime, pacem,
 Atq; Ducum mentes, tu, populiq; rege.
 Ne similes ullo crudeles tempore cædes
 Edant, sed placidè fœdera facta colant.
 Principis & uitam serues, aulamq; benignè,
 Incluta sint curæ pectora, Christe, tibi.
 Incluta sit coniunx curæ, sit & incluta proles
 Principis, est cuius gloria tanta pij.
 Da, pater, ut totum tibi fiant grata per orbem,
 Daq; pijs regni gaudia leta tui.

NARRATIO DE ORI
GINE, INCREMENTO, CONSER-
uatione & defensione inclytæ Lunæ-
burgæ, Ecclesiæ instauratione: deq;
illis quæ in hac Vrbe, eiusq; ui-
cinia, sunt, & spectantur
præcipua.

V Rbs iacet Actoas inter clarissima septem
 Vandalicas, Phœcæ, nomine dicta tuo.

Quam

Quam Deus ornauit præclaram dotibus Urbem,
 Arctus præ multis quas borealis habet.
 Fert animus Phœbes ortus, fert dicere primos
 Urbis, & ut uires ceperit illa suas.
 Quosq; sibi autores habeat, de stemmate claro,
 Quancq; sit in summis sæpe beata malis.
 Hæc mea dum tenuis meditatur dicere Musa,
 In carmen uires suffice, Christe, mihi.
 Fama quidem, uirtus, pietas, laudesq; merentur
 Illius, dici carmine, Naso, tuo.
 Carmine uel Vatis, cuius sunt mœnia clara,
 Troia, & Idaliæ Gnatus in orbe Dee.
 Sæpe etiam in magnis laudatur recta uoluntas,
 Et magnis parui carmina digna canunt.
 Ergo tuas paruo magnas quo carmine laudes,
 Hoc celebros, grata suscipe, clara, manu.
 Arx antiqua fuit, Romanæ condita genti,
 Sedibus Arctoïis, Saxonicoq; solo.
 Annis, ut referunt, sexaginta quoq; quinq;
 Antè, Deum mundo quam pia Virgo parit.
 Gentibus à stultis, Lunæ de nomine dicta,
 Numinis Idolum quod coluere loco.
 Arx fuit ex pago Mōdstorp hæc condita primùm,
 Accola, qui montem tum prope pagus erat.
 CAROLUS Idolum Lunæ quod Cæsar ab arce
 Sustulit, Idoli & numina tetra pius.
 CAROLUS hic primùm docuit celebrare per oras
 Saxonicas, uerum religione Deum.

Ante na-
 tum Chri-
 stum 65.

Condidit & coetus Christo, & Collega multa,

Atq; pius, magna pro pietate, Scholas.

Pallados his artes pubes doceatur honestas,

Et cultus ueri notitiamq; Dei.

Cæsare, quo toto non alter amantior orbe

Dogmatis & uerae religionis erat.

Mœnia post Arcis renouat de stirpe uetusta,

Anno
Christi cir
citer 969. HERMANNVS BILING, carus ubiq; bonis.

Magnorum BILING Dominorum clara propago,

Quem Cæsar tantum diligis, OTTO, uirum.

Quis se non BILING optet de stemmate natum,

Cuius tam clarum fulget in orbe decus?

A VVEDEKINT clari materno stemmate natus

Est BILING regis, clara propago Ducum.

Nobilis hic uerè est, genitum quem stirpe uetusta,

Condecorat uirtus, ingenijq; decus.

CAROLUS hunc regem MAGNUS conuertit in oris

Saxonie, ad Christi notitiamq; Dei.

Et fidei testem Regi se fœne sacro

Abluto, summa pro pietate, facit.

Mœnia post urbis Lunæ sunt structa ruinis

Bardorum Vici, materiaq; rudi.

Anno
Christi
1188. uel
1189. Tempore, quo Princeps HENRICUS sceptrum tenebat

Saxonie, dictus nomine, reg; LEO.

Munere nunc fœnis salis est celebrata per orbem

Vrbs Lunæ, cura, stansq; uigensq; Dei.

Vrbs antiqua fuit Bardorum Vicus, in oris

Vandalicis, quondam bello opibusq; potens.

Diues

Diues opum quōdam BARduick, nunc fertile, men
 Fert olus ac rapas, pisa, nuceſq; ſolum. (ſis
 Nil manet humanis quicquam durable rebus, ”
 Tempore quæ florent interiēre breui. ”
 His LVNAE primū paruis Vrbs cœpta ruinis,
 In tantam creuit robore, & aucta bonis,
 Cui poſuit clarus primū fundamina Princeps
 HINRICVS, leges, iuraq; ſancta, LEO.
 Atq; magiſtratus legit, clarumq; Senatū,
 Et multis auxit condecoratq; bonis.
 Atq; alij longo comitantes ordine clari,
 Auxerunt Vrbs mœnia, iura, Duces.
 Hos inter BILING HERmannus, ſanguine cuius
 Descendunt Luna, clara propago, Duces.
 Angelicum hic primus templū pius extruit, ornat,
 Et reditus donat, diuitijsq; beat.
 Quem ſequeris BENNO primus, clariffime Prin-
 Digne tuo meritis & pietate patre. (ceps,
 Tertius, hoc ortus BERNhardus ſtemmate auito,
 Ciuibus in primis plurima iura dedit.
 Tanta fuit quondam bonitas pia, tantus amorq;
 Erga urbes, claris Principibusq; uiris.
 Vrbes tunc florent clare, & ſunt regna beata, ”
 Hoſtis quæ nullus præualuiſſe queat: ”
 ſtemmate cum clari propugnant mœnia, & urbes, ”
 Atq; urbes claros ſtemmate ritē iuuant. ”
 Diſtrahit inſenſas mala cum diſcordia mentes, ”
 Commoda & alterius iuraq; quiſq; petit. ”

„ Florentes percunt urbes, pereuntq; beata
 „ Regna, citò bellis, disidijsq; malis.
 „ Magna licet paruis Vrbs creuit clara ruinis,
 „ Atq; alias inter sustulit alta caput:
 „ Attamen hei magnis agitata est sæpe periclis,
 „ Immeritò & duris Vrbs bona pressa malis.
 „ Sed Deus in cunctis Vrbcem seruauit, & auxit
 „ Consilium Patribus, præsidiumq; ferens.

An. Chri-
 sti 1371.

„ Inclyta sic seruat Dominus, cum nocte silenti
 „ Scandit & hæc hostis moenia, clarus habet.
 „ Eripis hîc Ciues, clemens, sanctumq; Senatum,
 „ Vnica & es captis spesq; salusq; Deus.

„ Ah hominum scuis tantæ ne mentibus iræ,
 „ Mutua ut inter se bella cruenta gerant?
 „ Vulnere & intētent sibi, mortem, hostilibus armis,
 „ Quos placidam ad pacem condidit ipse Deus?
 „ Iussit & unanimes inter se ducere uitam,
 „ Promittens cœli gaudia læta pijs.

Anno
 Christi
 1455.

„ Seruat &, est inter populum cum motus in Vrbe,
 „ Plebs furit in Patres, non benè sana, bonos.
 „ Eijcit & mutat ueterem plebs sæua Senatum,
 „ Constituit Patres, seditiosa, nouos.

„ Componit populi motus, & pectora mulcet,
 „ Mentis coniungit, consociatq; Deus.
 „ Hos Urbis motus facis, ò Romane Sacerdos,
 „ In sanctos torquens fulmina seua Patres.
 „ Fulmina, quæ Latia monialis cudit in urbe,
 „ Præpositus Schaper, seuaq; rafa cohors.

Fulmine

Fulmine quo consul tactus, tu clare, minaci,
 Springudi, propria turre necatus obis.
 Turris, quæ nuper decus & munimen in Vrbe,
 Concidit in cineres, fulmine tacta truci.
 Hei trepidis quantum flammæ incussere timorem,
 Omnia ne pereant culmina, templa, domus.
 Sed subito flammam trepidante extinxit in Vrbe
 Ardenteis, summa pro bonitate, Deus.
 Sic Deus hanc urbem seruat, quocumq; periclo,
 Ipsum quæ uero pectore & ore colit.
 Sic seruat cunctos, seruant qui dogmata Gnati,
 Inq; fide faciunt, non dubitante, preces.
 Audijs & nostras, clemens, sic tempore multo,
 Quas querulo ad Dominum sudimus ore pre
 Iungeret optata tandem pia fœdera pacis, (ces.
 Cum Patribus claris, pectora clara Ducum.
 Audijs, & pacis pia nunc sunt fœdera facta
 Incluta, sunt Patribus pectora iuncta Ducum.
 Ergo tibi toto, Pater optime, pectore grates
 Dicimus ex merito, quod tua cura sumus.
 Teq; precor, clemens Pater, hæc ut mœnia serues,
 Hostibus à seuis, ut tueare, precor.
 O pater, o seuos posthac auertito motus,
 Atq; Patrum mentes, Principis atq; rege.
 Inter se strages ullo ne tempore seuas,
 Mutua nec quondam bella cruenta gerant.
 Dulcia cum Ducibus firmes, rogo, fœdera claris,
 Ad sancti laudes nominis ipse tui.

Anno
 Christi
 1562. 4.
 Decemb.

Anno
 Christi
 1562. mens
 fe April.

Inclyta clarorum coniungito pectora Regum,

Quorum coniungunt foedera tanta genus.

Ne cades faciant seuas, populumq; trucident,

Ne pereant seuis uulneribusq; suis.

Sancta tui serua nos inter dogmata Gnati,

Et regni haeredes nos facito esse tui.

EPITAPHIA DVORVM PRAE

stantium uirorum, doctrina, cognitione

legum, eloquentia, uirtute & sapientia,

quorum consilijs fidelibus & rectis,

Respublica Lunæburgensis, in ma-

ximis deliberationibus felici-

ter saepe usa est.

Consilijs quondam uiguit Collerus in Vrbe,

Gregori Tilitz, tu quoq; docte, bonis.

Nostra leues elegos mœrens hos Musa sepultis

Fecit pro meritis, & pietate uiris.

EPITAPHIUM REVERENDI

& spectabilis uiri, præstantis sapientia,

legum cognitione, doctrina & uirtute,

D.M. Ioannis Colleri, Præpositi Eccle-

siæ ad S. Ioannem in inclyta Lunæbur-

ga, & Protonotarij quōdam, & Consi-

liarij fidelissimi, nati in celebri & ueteri

oppido Stadhagen, in ditione Comitū

Illustriū Schomburgensiū: qui obiit

Anno 1536. ætatis suæ 70. cuius ima-

go spectatur in templo D.

Mariæ uirginis.

AV

AVTOR AD VIAT
TOREM.

Est hæc clara uiri præstantis imago, uiator,
 Vrbi qui Phœbes commoda multa tulit.
 Qui Ciues caros habuit, clarumq; Senatum
 Officijs iuuuit, consilijsq; diu.
 Clarus Iohannes fuit hic uirtute celebri
 Colleerus, felix, consilijsq; bonus.
 Quem Phœbes clarum reddebat in Vrbe, uerenda
 In uita probitas, consilijsq; fides.
 Nanq; fuit rerum magnarum maximus usus,
 Clara sacri iuris cognitioq; uiri.
 Quicquid habent ueterū, nouit, monumenta uiro
 Et retulit ueteres, res retulitq; nouas. (rum,
 Quas memorans populū de multis multa monebat,
 Quæ patitur mundus nūc mala magna, dolens.
 Hæc pia cum moritur, referebat uerba precando,
 Commendans Urbis incenia clara Deo :
 Te, bone Christe, precor, ciues sanctumq; Senatum
 Huius conserues Urbis ubiq; pie.
 Quæ ueteres Vrbi pepererunt iusta parentes,
 Hæc, precor, ut serues inuiolata Deus.
 Ut tua sancta colant uera pietate per Urbem
 Dogmata, quæ mundi sunt uia, uita, salus.
 Sic orans tandem fortunam expertus utranq;
 Hæc clara cunctis charus in Vrbe bonis.
 Cunctorum luctu rapitur uir tantus acerbo,
 Expirans placide, cœlica regna petit.

DICTVM IOHANNIS COL-
leri, inscriptum Crateri aureo insigni,
quem Senatui in testamento
donauit.

Quotidie in peius mundi peccata ruentis,
Cernens, hoc inter plurima dicta tulit:
Bei der Müng sol man leren/
Wie sich die Welt thüt verkeren.

Discitur ex nummis, quàm se malè tempora mutèt:
Omnia quàm in peius deteriora ruant.

» Aurci erant quondam nummi, fuit aurea & etas,

» Nummi nunc sunt, cuprea massa, mali.

Cuprea nunc etas hominũ est, nunc cuprea pro-
Inq; dies fiet post scelerata magis. (les,

Rettulit ut Naso, ueraci carmine, doctus,
De ferro est etas ultima facta truci.

Quid. lib.
2. Metam.

Protinus irrupit, uena peioris, in auum

Omne nephas, fugere pudor, uerumq; fidesq;

In quorum subière locum, fraudesq; doliq;

Insidiæq; & uis, & amor sceleratus habendi.

Hæc canit in magno bifrons cratere resurgens
Ianus, de superis qui sua terga uidet.

Quo clarum donat moriens cratere Senatam,

Mentem quò gratam comprobet ipse suam.

Vngarici hoc longo præfulgent ordine nummi,

Aurea qui ueterum tempora ritè notant.

Hosq; nota primis post deteriore sequuntur,

Cupreus, extremum dum tenet ipse locum.

EPITAPHIVM VIRI CLARIS
 simi D. Gregorij Tilitz, L. L. Licentia-
 ti, Protonotarij, præstati uirtute, doctri-
 na, eloquentia, pietate, & fide erga incly-
 tam Urbem Lunæburgā, qui obiit
 anno 1536. Sepultus in choro
 templi D. Ioannis.

AD LECTOREM.

Hac etiam parua, lector, cognosce tabella,
 Carus qui cunctis uixit in Vrbe uirum.
 Qui sua defunctus, populi, Patrumq; dolore,
 Hoc posuit templi leniter ossa solo.
 Hic fuit eximius Tilitz Gregorius, Urbis
 Grammatei summi, munera summa gerens.
 Hunc dedit insignem magna uirtute colendum
 Vrbs Cerui montis, nomine dicta, uirum.
 Doctrina Legum, lingua bonus, utilis Vrbi,
 Consilijs fidus, consilijsq; ualens.
 Inclyta cum premitur magnis Vrbs clara periclis,
 Et spes iam Patribus nulla salutis adest,
 Præsidio Domini solo seruatur, & aucta
 Floret consilijs, statq; manetq; bonis.
 Vir fuit insignis, docta pietate, fideq;
 Moribus in uitæ fulsit in ore decus.
 Hic placidè expirans Tilitzius, Urbis amator
 Lunæ, sic sanctas extulit ore preces:
 Inclyta diuino nunc Lunæburga ualebis
 Præsidio, florens, consilijsq; diu.

Tilitz
 berg.

Hanc

Hanc tu consilij, neptes, serosq; nepotes,
 Qui tua sancta colent dogmata, Christe, rege.
 Hec ubi fecisset Tilitz pia uota precando,

Exhalans animam, coelica regna petit.

DE INSTAVRATA ECCLE-
 sia in inelyta Luneburga, & summis eius
 gubernatoribus quatuor, & consensu
 doctentiū in tradita & accepta à D. Mar-
 tino Luthero, D. Philippo Melantho-
 ne, D. Ioanne Pomerano, D. Casparo
 Cruzigero, D. Paulo Ebero, & alijs
 in Academia Vitebergensi olim, &
 adhuc doctentibus, uera & incor-
 rupta doctrina Euangelij.

Anno 1530. Annis post Siloh de casta Virgine natum,
 Exactis mille & quingentis atq; triginta,
 Comitibus Augusta Regum celebrantur in urbe,
 Dogmatis his Christi, consensu forma recepta
 Est, Latij imperij sancto contenta libello,
 Inelytus hac etiam Dux Luneburgicus Vrbe,
 Princeps Ernestus magna est pietate professus
 Doctrinam Christi constanti pectore ueram.
 Augustare diens Princeps post urbe, solutis
 Comitibus, secum magna pietate uerendum,
 Doctrina & scriptis cuius celebrata per orbem
 iam fuerat multis, Urbanum duxit in aulam,
 Et fecit terrae post summus Episcopus esset,
 Vrbs etiam primum Christi tum dogmata Phœbes
 Cœperat

Cœperat amplecti, summo ast Doctore carebat,
 Princeps eximio pietatis motus amore,
 Et studio Christi spargendi dogmata latè,
 Urbanum Phœbes Doctorem mittit in Urbem,
 Constituat coetus & in hac etiam ille piorum,
 Ordinet, & uero confirmet dogmate Christi,
 Quod facit is magna cura, pietate, fideq;
 Vera docens, falsos cultus, & dogmata falsa
 Extirpans, non ulla nouans, faciēs sue tumultu,
 Omnia consilio peragit, nil plebis ad æstus
 Mutans, aut tribuens cuiquam, non ciuica tollens
 Iura, pedem in templo ponens non, atq; Senatam.
 Annis hinc actis binis, à Principe claro
 Urb anus cessit Cellam reuocatus ad Urbem,
 Nostra, memor, uirtus fuerit, quàm sermo benignus,
 Quanta uiri pietas, fidei quàm plurimus usus,
 Præterijt, Cellis nuper cùm mœsta sepulchrum
 Hos elegos tenuis lachrymosos Musa canebat.

EPITAPHIUM VIRI CLARIS-
simi, D. Urbani Rhegij, Ducatus quon-
dam, & Urbis Lunenburgensis Superin-
tendentis fidelissimi, & de tota Ecclesia
Christiana & Scholis Iesu Christi
omnibus optimè meriti.

RHEGIUS.

Rhegius hoc posui topho mea membra quieti,
 Urbanus, Sophiæ Doctor & ipse sacre.

Vindex

Vindelica Princeps duxit me clarus ab urbe,
 ERNESTVS, clarus nomine Luna, tuo.
 Tempore quo regum celebris conuentus habetur,
 De uera summi religione Dei.
 Eripit insidijs hinc me, manibusq; Latini
 Antiochi, contra qui mouet arma Deum.
 Huius ego technas, socius tibi, sancte Luthere,
 Detexi, & multis dogmata falsa libris.
 Quæ ratio ueræ, docui, sit uera salutis,
 In Christo dandæ, non dubitante fide.
 Et ueterum euolui de Christo oracula Vatum,
 Quis sit, & is mundo commoda quanta ferat.
 Moribus ut uiuat sanctis Ecclesia Christi,
 In multis docui, constituiq; locis.
 Clare, tuus floret sic nunc, GV Lielme, ducatus,
 In ueri constans religione Dei.
 Quæ didicit primùm per nos, pater inclytus olim,
 Quo melior claro Principe nullus erat.
 Quos fidei iunxit uinclum, non soluit acerba
 Mors, idem præceps annus utrunq; rapit.
 Nostra hinc in Christo placidè nunc ossa quiescunt,
 Pars melior cæli gaudia læta capit.

Obijt anno 1541. Cellis.

Rhodius hunc sequitur, magna pietate, magister,
 Paulus, quem celebris nobis Goslaria nūsit.
 Stetiniæ hunc Princeps nostra post auocat Vrbe,
 Cognitus hunc sequitur toti Hegendorphius orbi,
 Syndicus is nostra fuerat quoq; clarus in Vrbe.
 Eripiunt

Eripiunt uerò nobis hunc fata maligna,
 Vix ubi sex fuerat menses hoc functus honore.
 Nostra uiri hoc fecit breue carmè Musa sepulcro.

EPI TAPHIUM CLARISSIMI
 & doctissimi uiri, D. Christophori Hegendorphini, LL. Doctoris, Syndici
 quondam Lunæburgensis, & postea Superintendentis eiusdem Ecclesiæ: qui
 obiit anno 40. 8. die Mensis Augusti, anno ætatis suæ 40. Sepul-
 tus in templo D. Ioannis,
 in medio choro.

TABELLA AD VIAT-
 torem.

Stemmata qui procerū spectas hic, lector, auorū,
 Hic etiam celeres sistito, docte, pedes.
 Nulla tibi monstro fuis monumenta metallis,
 Non uultus pictos, ære nitente, leues.
 Sed quem doctrinæ uirtus, pietasq; dederunt
 Spectandum, refero, parua tabella, uirum.
 Quis fuerit, queris? fuit Hegendorphius, olim
 Clarus qui nostræ Syndicus Urbis erat.
 Summus et ad Christi uigilabat ouilia Pastor,
 Et iuuit doctas, eruditq; scholas.
 Effet cum charus doctis, cunctisq; uerendus,
 Hei tantum subito fata tulere uirum.

Hic ubi decantat puerilis carmina coetus,
 Aeterno, summa pro bonitate, Deo:
 Leniter in sanctos cineres resoluta quiescunt
 Ossa, tenet regnum spiritus ipse Dei.
 Palladis ut uiuus pueros dilexit alumnos,
 Sic moriens pueris ossa terenda dedit.
 Quod uolui, lector, docui te, parua tabella,
 Quam clarum à nobis mors tulit atra uirum.
 Orba dolet multis & nunc Ecclesia passim
 Doctrina claris, & pietate, uiris.
 Hos inter præstans etiam tu, sancte MELANTON;
 Letus adis nuper regna beata Dei.
 22 Lumina sunt claro splendens ut Phœbus Olympo,
 22 Castalidum docti qui pia sacra colunt.
 22 Iustitiæ doctor, longum fulgebit in æuum,
 22 Stella uelut rutilans luget in axe poli.
 Gnate Dei, frustra coetus nunc, Christe, per orbem,
 Doctorum, rectè qui tua uerba sonant.
 Pallados hic artes discit quæ parua iuuentus,
 Te celebrans Dominum, sit tua cura, Deus.
 Atq; regas clemens populum, clarumq; Senatum,
 Qui tua, qui sanctè dogmata sancta colit.
 Organa fac omnes tua sint maneatq; fideles,
 Nomina qui i sis sancta dedere tuis.
 Hæc ubi dixisti, Lector, pia uota precatus,
 Quò tua te ducunt commoda, letus abi.
 Quartus amās pacis, sequitur Fridericus in Vrbe,
 Doctrinâ Henninges, senio & pietate uerendus,
 Præside

*Præside quo tenuit sanctam hæc Ecclesia pacem
Annos per multos, syncerè & dogmata Christi.
Hunc etiam nuper Doctorem Ecclesia tantum
Amisit: gelidus tenet hæc pia carmina tophos.*

EPITAPHIVM SEV EPICE-
dion uiri reuerendi, doctrina, iudicio,
autoritate, uirtute, pietate, & sapientia
præstanti, Domini M. Friderici Hennin-
ges, Superintendentis Ecclesiæ Lunæ-
burgensis, qui Ecclesiam hanc in sum-
ma tranquillitate docuit, & gu-
bernauit annis 33. obiit anno
1563. 5. Decembris.

*Hæc humus eximij Friderici membra Magistri
Henninges, uitæ restituenda fouet.
Qui Superintendens hic rexit pace beata
Coetus, & sonuit dogmata uera Dei.
Vir pietate grauis, doctus, uenerandus & annis,
Eloquio præstans, iudicioq; uigens.
Candidus, & prudens, fastuq; alienus ab omni,
Pastoris Christi uera hic imago fuit.
Munere diuino non est Ecclesia quoquam
Nostra sub hoc motu dilacerata nouo.
Nam sonuit constans syncerè dogmata semper,
De meritis Christi, cultibus atq; pijs.
Autor erat pacis, Ciues interq; Senatum
Sedulus in cunctis munia iusta gerens.*

Pectora Collegis tenuit sociata benignè,
 Almæ sic semper pacis amator erat.
 Dogmate ne falso quisquam uastaret ouile
 Hic Christi, magna sedulitate cauit.
 Doctorum altricem multum, teneræq; iuuentæ,
 Consilio iuuuit, præsidioq; Scholam.
 Sex ubi lustra pius Christum docuisset, & annos
 Ternos, qui Pylios uiuere dignus erat:
 Hunc quoq; cūctorum uictrix mors inuida tollit,
 Clarum tam meritis, tam pietate, uirum.
 » Corporis est sublata uiri præsentis imago,
 » Fama sed absens non moritura uiget.
 Quem docuit semper, Christū in sua fata uocabat,
 Spicula non sensit mortis hic ulla trucis.
 Somnus erat placidus, nō mors, ubi cessit ad astra,
 Spiritus in cælis gaudia læta capit.
 Gnatum nunc docta serues pietate Magistrum,
 Nominis ad laudem, te precor, almæ tui.
 Tempore quo trahit hæc, dogmata Christi,
 Præfulis à Latij fœdis erroribus, Vrbe,
 Expurgata patris diuino munere summi,
 Quatuor hic habuit senio & pietate uerendos
 Collegas fidos, sacri uerbiq; ministros.
 Hos inter Casspar uiguit Romshagus, Vrbi
 Eloquio carus: post hunc, à Lampade clara,
 Dictus Ioannes, præstans pietate fideq;
 Ordine quem sequitur meritis Ekebergus ille,
 Qui populo carus semper, cunctisq; benignus,
 Quiq;

Quiq; erat & nostra semper spes maxima uite,
 Herberding quartus magna est pietate Gerhardus,
 Qui, precor, ut Pylios Vrbi sit saluus in annos.
 Vosq; alij, nostra sanctè qui dogmata Christi,
 Ex Domini summa bonitate, sonatis in Vrbe.
 Dogmata pura sonat quòd adhuc Ecclesia Phœ-
 Non & in hac rixæ, liuor, cōtentio, pugna, (bes,
 Inuidia, ambitio, fastus, laudisq; cupido,
 Vincula dissoluunt pacis, non dogmata spargunt
 Falsa, nec, ut passim, corrumpunt dogmata uera.
 Non meritum est nostrum, uirtus, sapientia nō est,
 Gratuitum est summi donum, bonitasq; parentis,
 Qui genus humanum summa bonitate creauit,
 Diligit in Gnato, seruat, clemensq; tuetur,
 Impedit infesti Satanæ conamina, & iras,
 Schismata doctorum, sectas, cædesq; cruentas.
 Cætus ut maneat, sibi qui præconia laudis
 Dicant pro summo, quo nos complexus, amore,
 Dilectum æthereo Gnatum demisit Olympo,
 Victima pro nobis fiat, λύτρονq; per atra
 Vulnere persoluat, mortis uictorq; resurgens.
 Iustitiam reddat nobis, ueramq; salutem,
 Quæ bona per uerbū cunctis proponit & offert,
 Quæ capit ipsa fides: certam cœlestia signa.
 Membus obsignant dubijs, cætusq; piorum
 Coniungunt, ueramq; fidem dilectio monstrat.
 Est hæc summa breuis doctrina, Christus in orbē
 Quæ tulit, atq; sonat nunc nostra Ecclesia puram.

Hæc, precor, ut deinceps nos inter, Christe, et ubi
 Conserues puram, consensus atq; docentium (que
 Restituas, Regum coniungas pectora amicè,
 Ne propria immanes tement in uiscera ferrum,
 Nec perdant sanctos, quorum Deus esse uolebat
 Altiores, cœtus, pacem & retinere per orbem.

DE BIBLIOTHECA IN templo D. Virginis Mariæ.

Est ueterum sedes monumentis, estq; nouorum
 Bibliotheca uirum Doctorum mille referta.
 Sumptibus hæc largis multorum augetur in annos,
 Hæc inter tua præfulgent dia scripta, Luthere,
 Et tua præ multis præstas, monumēta, Melanthon.
 Virginis est templo Mariæ coniuncta beatæ,
 Templū quod Monachis sedes fuit alma uetustis.

DE INSTAVRATA SCHO- la, eiusq; primo Rectore M. Her- manno Tulichio.

Tum quoq; Musarū ac Christi instaurata benignè
 Sedes, qua Christū discat, doctasq; iuuentus (est
 Artes, in uita, quorum est hac maximus usus.
 » Artibus ingenuis florent, sunt regna beata:
 » His floret Christi felix Ecclesia in orbe.
 Tulichius Rector clarebat, missus ab Vrbe
 Leucorea, sedis primus, parueq; iuuentæ.
 Vir fuit orator clar , clarusq; poëta.

Vnestphæo

Vuestphalia, Hermānus, tua quōdā gloria, Bōnus,
Eloquio præstans, defuncto hæc carmina fecit.

EPI T A P H I V M H E R M A N N I
Tulichij, autore Hermanno Bonno, Su-
perintendente Ecclesiæ Lubecensis.
Obijt Anno 1540. 28. Iulij, æta-
tis suæ 54.

P H A L A E C I V M.

Hermannus iacet hic Tulichus ille,
Orator bonus, & poëta felix,
Huius sceptrā scholæ tenebat Urbis
Magna laude diu, sed ante tempus
Tantum fata uirum abstulere mundo,
Cum mærore graui omnium bonorum.
Rector Iōannes doctus nunc ipse gubernat
Bathelius, magno studioq; fideq; iuuentam,
Vuestphala quem tellus doctorum nūsit alumna,
Urbe satum patria, cuius Cosfeldia nomen.
Accola, nos genuit tibi Vacia, clare, Visurgis,
Quā tua cum Fulda commistus flumina Munde,
Mille fluis passus celeres, sub montibus altis,
Regia, qua clares ueteri de nomine, Sylua,
Sylua, tibi Princeps Hessorum grata uoluptas
Inchlyte, seu est apros animus, seu figere ceruos.
Annos terdenos unā hac formauimus Vrbe
Artibus ingenuis, uera & pietate, iuuentam.

Reines
walt.

DE NOVO AVDITORIO
addito Scholæ ueteri, Anno
Christi 1560.

Addit hanc sedem Christo, Musisq; Senatus,
Antiquæ, summa pro bonitate, Scholæ.

Annos quingentos sexagintaq; patente,
Milleq;, cum rutilans Phœbus in orbe meat.
Virginis à partu castæ, quo perditæ, uera
Per Christum mundo est reddita uita, salus.

” Nil sonet hæc sedes, præter tua dogmata, Christe,

” Et mores castos, literulasq; piæ.

” Hinc procul, hinc absint strepitus, uocesq; petulæ

” Cursus, clamores, pugnaq; sæua, procul. (cæ,

” Sedulitas adsit, pietas, probitasq; modesta,

Hæc ornant pueros, concilianq; Deo.

DE ILLIS, QVAE SVNT ET
spectantur præcipuè memorabilia, &
insignia, intra et extra Urbem.

AD LECTOREM.

Nunc libet & nostræ tenui deducere Musæ
Carmine, quæ Phœbes habet Urbis insignia, lector.
Quæ nequeas præsens, hæc absens carmine nostro
Noscito, quæ muros intra spectantur, & extra.
Quisq; situs claræ, spaciū, quis et ambitus, Urbis,
Quæ fossæ, turres, portæ, quæ moenia, mores,
Prædia, qui fontes, syluæ, quæ & amœna uireta,
Quæq;

41.

Quæq; domus fulgēt ample, quæ tēpla per Urbem,
Pocula quæ miscent Hammonis grata, tabernæ.

SITVS VRBIS.

Clara Selenopolis septem subiecta trioni,
Millia ab Hamburga distat septena uetusta,
A te, clara Lubeca, decem, & Sotquellia dena,
Inter structa iacet montem, quæ spectat ad Arctos,
Monti, cui fecere uetus tentoria nomen, Zelto
Quæ uia Bardorum Vicum deducit euntes: berga.
Fertilis est sedes, quæ se conuertit ad Austrum.

AMBITVS INTRA MV- ROS, latitudo, & longitudo.

Ambitus Urbis habet passus bis mille, ducentos, 2252.
Quinquaginta duos, & paulò plùsue minùsue.
Quingentos patet ast in latum, clara, nouemq; 509.
A medio cœli, quæ se protendit ad Arctum,
Tenditur in longum octingentos, atq; nouenos. 809.

AGGERES, VALLA, Fossæ & Turres.

Aggeribus uastis Vrbs est circumdata, firmis
Vallis, & fossis latis, atq; undiq; moles
Assurgunt instar montis, turresq; minaces,
Sunt decus hæc Phœbes magnū, et munimē in urbe,
Non tamen his fidunt Ciues, sed nomine tantum »

- » Confidunt Domini, nomen quod firma tuetur
 » Arx ueluti, muros, portas, & moenia Phœbes.

MORES POPVLI.

Mores sunt placidi, mista grauitate, benigni,
 Iustitiæ, pacis, recti, pietatis amantes,
 Munifici, iusti, ueraces, atq; modesti,
 Iustorum ueterum pacti, legumq; tenaces.
 Dissidia oderunt, rixas, & Martia bella.
 Doctores inter, populum, sanctumq; Senatum,
 Consensus, candor, bonitas, concordia felix.
 Inclÿta si quæras, quibus est Respublica felix
 Phœbes, & totum celebratur clara per orbem?
 Est inter Ciues pax, est concordia dulcis,
 Est erga populi sanctos reuerentia Patres,
 Et Patres populi bona querunt, atq; salutem.
 His studijs floret, Lector, sic inclÿta Phœbes
 Vrbs, tantum atq; alias inter caput extulit Vrbes.

CONSVLES QVATVOR.

Vrbem nunc primi summa uirtute gubernant
 Consilijs, Pyllos Christus quos seruet in annos
 Quatuor, à Dassel Franciscus stirpe uetusta,
 Hinricus meritis Tobing, præclarus auitis.
 Claræ Franciscus Vuitzendorff gloria gentis,
 » Clarus consilio Laffers, senioq; uerendus.

SENATORES VNDECIM.

Consilijs clari sunt & pietate uerendi,
 Patres undeni, quarum qui commoda plebis,
 Consilijs rectis, claræ Patriæq; salutem.
 Non opis est nostræ satis horum dicere laudes.
 Nomina pro meritis dicam celebrata per Urbem.
 Est Staius primus Borcholt, ætate uerendus,
 Stuuerus senio Niclaus & ipse colendus.
 Hos meritis Doring sequeris, Theodore benigne:
 Tu quoq; Dusterhop præstans de gente uetusta,
 Consilijsq; bonis præstans Hieronyme Glode.
 Proximus es meritis Schomaker, clare Georgi.
 Tuq; tenax recti, Tobing, præclare Senator,
 Iustitiæ uindex, Kopping, morumq; uerendus.
 Hos sequeris censor, Musarum & clarus amator.
 Consilio clarus, Zerstedt Niclae, per Urbem, es
 Proximus Har duicus Sembecker laudibus auctus,
 Spes sequeris Borcholdt, Patriæ nõ parua Georgi,
 Nestoreos seruet uos saluos Christus in annos,
 Queritis in cunctis Patriæ qui commoda claræ.
 Quosq; nouos iunget quondã sibi in urbe Senatus,
 Commoda consilijs una qui publica querant.
 Te quoq; Tutzradi seruet, qui Syndicus Urbem
 Consilijs rectis pius eloquioq; gubernas.
 Et meritis seruet clarũ te docte Gudene, (nos,
 Teq; Hornborch seruet multos Henninge, per an-
 Et Baleman, cunctos & uos, quicumq; iuuatis
 Consilijs Urbem Phœbes, operaq; fideli.

INTRA

INTRA VRBEM sex Portæ.

Sex fulgent Urbis portæ: se uertit ad Ortum
 Prima uetus: Lunæ quoq; nomine dicta secunda,
 Occiduas, quæ dicta noua est, prospectat ad undas,
 138. Hæc se clara pedes centum protendit, & octo,
 Et triginta unum, surgens molimine firmo,
 Nomine dicta Salis, quoniam est uicina Salinæ.
 Et Rubæa ad medium, celebris, se uertit Olympum,
 Sumptibus hæc magnis struitur nunc porta Senar
 Exuperâs cunctas, opere et fundamine clara, (tus,
 Anno Concidit hæc subita, nuper collapsa, ruina,
 1562. Nomine quæ Vici Bardorum est dicta uetusto,
 2. die lamq; grauem minitans casum, se uertit ad axem.
 Paschæ.

ELBENAVV, FLVVIVS.

Perfluit hæc amnis, solis quæ spectat ad ortum,
 Albidos à riuis duodenis fortè uocatus,
 Hic, ubi Bardorum Vici est elapsus, amcenos
 Hortos, miscetur longè, post, Albidos undis.
 Hic pisces Vrbi, merces fert, linguaq; farre,
 Atq; salis mittit tinnae tibi, clara Lubeca,
 Et tibi, quæ clares, Hammonis nomine, ad Albim,
 Huc Cereris mittis prædulcem, grata, liquorem.

MONASTERIVM S.

Michaelis.

Inclutus hic, sanctos, Biling HERmannus, in Vrbe
 Instituit

Instituit cœtus: BENNO pòst inelytus auxit:
 Tertius hinc præstans BERNhardus munit et auget.
 Prædia dans, reditus, syluas, auriq; tabellam.
 Hos inter cœtus uenerandos uidimus olim
 Conspicuos magna Patres pietate fideq;
 BOLduinum Abbatem MARNholt de stirpe uetusta,
 Post hunc HERbordum, claro quoq; stemmate ab Holle.
 Castus erat, prudens, doctus, paruæq; iuuentæ
 Altor, Doctorum fautor, pietatis amator.
 Tertius est, Princeps EBERhardus clarus ab Holle,
 Atq; Patrum præstans Hinricus quartus Hademstorff.
 Ordine quos sequeris quintus VVilkine uerende,
 Præsidium cœtus, columen, decus atq; benignum.
 Quosq; habet hæc reliquos pietate fideq; colendos,
 Hos inter claret præstans Antonius Appel,
 Atq; suæ gentis spes maxima, Caspar ab Ilten.
 Musa breue hoc, BOLduine, tuo, ac HERborde, sepulchro,
 Carmen pro meritis faciebat nostra benignis.

EPITAPHIUM D. BOLDVINI
 Marnholt, Abbatis Monasterij S. Micha-
 elis in inelyta Lunæburga, uiri nobilitate
 generis, sapientia, eloquentia, uir-
 tute, & pietate præstantis: qui
 obiit Anno Christi

1531.

Hoc, Patria clarus Marnholt, uirtute, domoq;
 Bolduinus posuit membra soluta, solo.

Abbas

Abbas qui rexit sanctè hæc Collegia Patrum,
 Doctrina fulgens, & pietate grauis.
 Verbi cum primùm cœpêrunt mœnibus altis
 His spargi summi semina uera Dei.
 Vir fuit excellens, magna uirtute, fideq;
 Consilijs prudens, religionis amans.
 Magnificos terræ Dominos, clarumq; Senatum
 Adiuit rebus, consilijsq; bonis.
 Pacis amans, iunxit discordùm pectora, sæpe
 Edere ne strages dissociata uelint.
 Splenduit illustri uirtus herõica uultu,
 Facundo Pylum fluxit ab ore decus.
 Exuias nunc busta tenent, sed uiuit in astris
 Aeternum felix spiritus ante Deum.
 „ Felix, qui fluidæ peragit sic tempora uite,
 „ Aeternum lætus uiuat ut ante Deum.

EPITAPHIUM D. HERBOR-
 di ab Holle, Abbatis eiusdem Monaste-
 rij, uiri præstantis, splendore familiæ, do-
 ctrina, pietate, & uirtute uerè antiqua,
 & fide, Doctorum Ecclesiæ, &
 Scholæ nutritij & instaurationis munifici: qui obiit
 Anno 1555.

Leniter Herbordi recubant hic, Lector, ab Holle
 Præclari, in cineres membra soluta, uiri.

Ab,

Ah, rapuēr uirum nobis hunc fata uerendum
 Aspera, qui fuerat spesq; salusq; pijs,
 Natus erat ueteri clarus de stirpe parentū,
 Sed meritis Abbas factus in Vrbe suis.
 Claruit insigni præstans pietate, fideq;
 Multis hic doctis commoda multa tulit.
 Christi adum sanctos dilexit, iuuit & auxit
 Cætus, & doctos pro pietate uiros.
 Horas, quas rerum uariarum cura sinebat,
 Quasq; alias potuit surripuisse sibi:
 Consulit in libris uoluendis, sedulus omnes,
 Doctorum castis, colloquijsq; pijs.
 Castus degebat quoq; uitam sobrius omnem,
 Talibus est similis uita colenda uiris. 22
 Est igitur clarum decus, est nomenq; per orbem
 Herbordi, & letus spiritus astra tenet.
 Tu Pylios, clarus uiuas, Eberharde, per annos,
 Princeps qui fulges, tantus in orbe, precor.
 Quem Deus in summum meritis subuexit honore,
 Qui decus es gentis, præsidiumq; tue.

TEMPLVM MONASTE-
rii S. Michaelis.

Eximium est templum, spaciosum luce refulgens,
 Altis suffultum pilis, clarumq; columnis.
 Est ueterum fulgens monumentis, atq; sepulchris,
 Clarorum terræ Dominorum, insignibus altis,
 Atq; Chorum subter, Crypta testudinis arcu,
 Crypta uetus, terræ tumulis excisa cauernis.

Die
 Alyffe.

DE ORIGINE
huius Templi.

Hoc templum referunt antiquum in monte fuisse
structum, cum montem Ciues cœpère, sacellum.

Anno 1571.
Pridie pur-
rificationis
Mariæ.

Armati ascendunt, muliebri ueste latemes,
Arcem concelebrent Bacchi, uelut orgia quidam
Dicturi Domino, laudesq; precesq; sacello.
Tela gerunt, gladiosq; breues, sed ueste latentes,
Primus ait, choreæ simulatæ ductor, ad ipsum
Portæ custodem: uobis en gaudia Bacchi
Afferimus, læta hæc uobis sint ludicra nostra.
Ultimus ast dura correpta ex ueste bipenni,
Diffidit ex media custodi parte cerebrum.
Sternitur exanguis uelut hic robustus humi bos,
Mœnia sic montis Ciues cœpère uetusta.
Ciuibus, heu, quanti stetit hæc uictoria montis?
Quantæ sunt cædes comitatae, uulnera quantæ?
Inclutus est ausus MAGNI cum scandere in Urbem
Miles, & incautis miserandam intendere mortem?
Heu Deus, à nobis tales post uertito cædes,
Incluta cum Patribus sociata ô corda benignè
Confirma, ad laudem Gnati, nostramq; salutem.

TABELLA AVREA IN
templo Monasterij S. Mi-
chaelis.

Hoc rutilat templo, fama celebrata per orbem,
Vngarico ex auro ueteri, conflata tabella.

Circiter

Circiter in longum ternas protenditur ulnas.
 Ast patet in latum, si spectes, clara duabus.
 Aureus in medio fulget saluator Iesus,
 Claudit Apostolicus sacer hunc duodenus utring;
 Ordo, suum dominū spectans, ueneransq; benignū.
 Hanc radiant gemmæ circum fulgentq; tabellam,
 Quæ precio totam longè superare seruntur.
 Sapphirus rutilans, hyacinthus, tuq; smaragde,
 Atq; aliæ multæ circum lateq; resulgent.
 Vasaq; sunt circum phialæ, sunt plurima in auro,
 Exornant omni totam quæ parte tabellam.
 Inclutus hanc sacræ BERNhardus contulit ædi,
 Tertius à BILING HERmanno, Principe claro.
 Nostri qui primus BILING regnauit in oris,
 Factus hic à primo est Dux auctus Othone secūdo,
 Virtutum ex meritis magnarū, et bellico honore.

NOVA SCHOLA D. MICHAELIS, extructa Anno 1563.

Castalidum fulget sedes hinc clara, iuuentus
 Noscere qua discit Christum, moresq; pudico;
 Artesq; ingenuas, est quarum maximus usus.
 Artibus ingenuis mitescunt pectora dura, ”
 Totius est hominum felix moderatio uitæ. ”
 Artibus his floret quæuis Respublica felix, ”
 Artibus his melius cœlestia dogmata Christi ”
 Instructus Doctor, trades, & falsæ refelles. ”

Ergo Deus Dominus tenuem et sine pondere terrā,
 Spirantesq; crocos, & in urna perpetuum uer,
 Perpetua & donet coelestis gaudia uite:
 Tam qui Castalidum sedem struxere nitentem,
 Atq; alijs passim, uultu quicumq; benigno
 Respiciunt tristes, hac tempestate, Camœnas.
 Rector erat primus ludi, Doctorq; iuuentæ
 Bockius Ernestus, nunc est qui summus in æde
 Barduici pastor, docta pietate Magister,
 Alter es Aonidum Rector nunc, iuste, iuuentæ,
 Iuste, mihi iunctus caræ qui stirpe parentis,
 Es meritò carus teneris, ut semper, ab annis.
 Tertius hac Elebeck docuisti, docte Magister,

Obijt an-
 no 1561.
 24. Aug.
 Obijt Li-
 piæ, 21. Ia-
 nuar. An-
 no ætatis
 suæ 27.

Inuida quem luctu multorum fata tulerunt.
 Tu quoq; Stangeni docuisti, docte Georg;
 Quem patria & nuper rapuerunt fata maligna.
 Quàm breuis hei miseris mortalibus auolat ætas,
 Et primum pereunt, est quorum maximus usus.

- » Utq; refert Graio doctus sermone Menander,
- » Hic moritur iuuenis, quem habuerunt numina carū.
- » ὄψ' οἱ θεοὶ Ἰλῆος, ἀποθνῆσκει νέος.
- » Dillectus dijs, in iuuentute moritur.

CONFLAGRATA COQVI

na huius monasterij, Anno 1563.

7. Septemb. hora noctis 3.

Septima cum Mensis rediens aurora Nouembris,
 Affulsit bigis nuncia Phæbe tuis.

Angelici

Angelici exarsit templi sub nocte coquina,
 Flamma metum cunctis in cutit illa nouum.
 Nam simili fato cecidisti nuper in ignes,
 Springudij antiquum, turris in urbe, decus.
 Omnibus hic nobis Domini bonitatis & iræ 33
 Exemplum magnæ, casus uterq; fuit. 33
 Est iræ certum metuenda exustio signum, 33
 Mores quam nostri commeruere mali. 33
 Est bonitas ingens Domini, est clementia magna, 33
 Quod non facti omnes una fauilla sumus. 33
 Tu pater, à nobis posthac auertito tales
 Ignis, per Gnati nomen, & omne malum,
 Ut tua discamus securè oracula in Vrbe,
 Dicentes laudis carmina grata tibi.

TEMPLA SEX.

Tempora Dei ad cultum ueri sunt sena per Urbem,
 Claret Iōannis quorum, sanctiq; Michael,
 Hoc Zephyros spectat, illud se uertit ad Ortum,
 Austros Lamberti tepidos, & pneumatis almi,
 Nicolai & Maria Septem subiecta Trioni.

MINISTRI ET DOCTORES Ecclesiæ tredecim.

His pia nunc tradunt sincerè dogmata Christi,
 Doctrina insignes, pietate, & pacis amantes.

S. IOANNIS.

Vocatus Clarus Iöannes Ekebergius arte Magister,
 Anno hoc Summa nunc residet uenerandus Episcopus æde.
 corrente Quæ precor, ut serues Doctorem, Christe benigne,
 1564. Ca. Nominis ad laudem Patrisq; tuumq; per Urbem.
 Iend. Feb. Plurima grata tibi faciat, doceatq; fidelis.
 Vuilhemus iunctus simul, hac Sanctiphordus in æde,
 Doctrina, senio, docet & pietate colendus.
 Tertius Henninges Hieronyme, docte Magister,
 Hic tradis Christum, proles dignissima Patris.

S. MICHAELIS.

Æde Simo Angelica Brunonis & ipse Magister
 Doctus, & HERmannus Vuasman, pia dogmata
 tradunt.

S. LAMBERTI.

Doctus Obermannus Christum docet æde Magister
 Lamberti, atq; Faber Niclaus uoce disertus,
 Atq; pio iunctus zelo Cornerus Iassar.

S. NICOLAI.

Herberdimck docta præstans pietate Gerardus,
 Æde docet sacra Niclao, tuq; Rodolphe,
 Tuq; doces Bredekou Dionysi, carus in Vrbe
 Cunctis, à teneris nobis quoq; carus ab annis.

SANCTI SPIRITVS.

Pneumatis in sancti Cassar docet æde Magister,
 Exdeman, & docta, Bartram, pietate colendus,

Vos, rogo, conseruet cūctos in dogmate Christus,
 Syncero, unanimes, & sanctæ pacis amantes,
 Moribus & sitis Christi exemplaria gregis.

PASTORES ET MINISTRI
 Ecclesiæ defuncti ab anno 30. quo
 primū hīc instaurata est
 Ecclesia, 14.

Hos præter multi docuerunt Vrbe uerendi
 Hac pietate uiri, diuina oracula Christi.

IN T E M P L O
 D. Ioannis.

Clarus 10 annis meritis Harduinus in æde,
 Doctrina excellens Ekeberch, cunctisq; benignus, Obijt An-
no 59. 13.
Ianua.
 Annis hac docuit triginta oracula Christi.
 Cuius nunc Gnatus patria sic claret in Vrbe,
 Hac tenuit partes summi & Doctoris in æde,
 Radbrock Hinricus, magna pietate uerendus.
 Rhegius Urbanus, Cellam cum cecit ad Urbem,
 Rhodius est summus Doctor, dum ritè uocatus,
 Hac etiam Hinricus præstans Otthonis in æde,
 Vir docuit quondam, magna pietate colendus.

IN T E M P L O
 S. Michaelis.

Tradidit Andreas, patrio non nomine notus
 Nobis, Angelico primus dia dogmata templo,

*Scluttenus sequitur Lodouicus, in æde secundus,
Tertius hinc Holting Hermannus celsit ad astra.*

IN AEDE DIVI
Lamperti.

*Lamperti Caspar doctus Romshagus in æde,
Et pius Hinricus, zelo Glosocampus ardens.
Clarus Iohannes sequitur Frigerius illos,
Eloquio præstans, docta et pietate uerendus.
Quæsequeris Thurou, reuerendus in æde Magister,
Hac etiam Gallus docuit Pontanus eadem,
Inuida præstantem nimium hunc citò fata tulere.*

IN AEDE DIVI
Nicolai.

*Andreas horti dictus de nomine solis,
Doctrina clarus, præstans ratione docendi.
Ac Vuippermannus Nicolai Antonius æde,
Vir zelo flagrans, uera et pietatis amore,
Tuq; Eyeberge ualens, docta pietate Gerarde.*

VALLIS SACRA
Zeitgenthal.

*Vallis erat Monachis ædes et septima sacra,
Mercibus atq; ululis dat nunc habitacula foetis.*

DE CONSERVATA PER
 Dei clementiam, puritate doctrinæ Eu-
 angelij, de persona Christi, beneficijs
 eius, eorumq; per fidem applicatio-
 ne: & de integro Sacramento-
 rum fide, & usu legitimo, in
 Ecclesia Lunæburgensi.

Dogmatibus falsis miserè est Ecclesia Christi
 Hei, Satanae technis passim disiecta per orbem.
 Diuidit hic Christi naturas, miscet easdem hic. 1
 Denegat hic, noster quòd sit per utraq; redemptor, 2
 Hic negat in cœna corpus sanguenq; sacratum, 3
 Iustitiæ hic Christi mortem negat esse uigorem, 4
 Denegat hic sacram pueris infantibus undam, 5
 Hic tribuit meritis fontem causamq; salutis, 6
 Sunt opera hic iustis, affirmat, libera sancta. 7
 Hic opera affirmat malè sanus sancta saluti 8
 Noxia, qua mundo magis est non concio grata.
 Hic negat externum diuini dogmatis usum. 9
 Pneumaticus afflatus spectans furiosus ab alto.
 Inchyta non Phœbes his est Ecclesia Christi,
 Dogmatibus ætris diuino infecta fauore,
 Est inter quoniam Doctores, estq; Senatum,
 Et tuus, dulcis pax & concordia felix.

ORGANVM IN TEMPLO

D. Ioannis, Anno 1553.

Anni ubi mille fluunt quingenti, lustra decemq;
 Tertius & summo Phœbus ab axe redit:

Ingenio artificis Batauae sic stirpis in æde
 Dulcisonæ, hoc clarum constitit artis opus,
 Quæ noua te primum, Nederstet, docte Michael,
 Organa senserunt, ludere dulce melos.
 Functius hinc alter, clarus Phœbea gubernans
 Organa, diuinum ludit & ipse melos.
 Sint procul hinc turpes, resonant quæ carmina, æ
 „ Audiat hic castus, nil nisi casta, Deus. (mores.
 „

CVRIA. DOMVS PRINCI-
 pis, & aliæ insigniores.

Curia clarorum Patrum, sanctiq; Senatus,
 Curarumq; domus, quæ non tibi, Curia Tulli
 Cessura est fulgenti opere, intus & extra
 Turribus exurgens altis ex ordine senis,
 Incluta spectatur contra domus, altaq; longè
 Principis, ostentans Regum monumenta uetusta,
 Otthorum statuas, simulachra, atq; ordine claro
 Stemmate Cesareo, quondam qui sceptrâ tenebant
 Imperij, clara quorum de stirpe uetusta
 Principis est terra Phœbes domus orta benigni
 Spectantur totam multa & monumenta per urbe,
 Atq; domus claræ, melius quas cernere præsens
 Quisq; potes, tenui quàm nos recitare Thalia.
 Has inter ueteres claret Garlopica cunctas,
 Atq; tua à Dassel, domus incluta, clare Ludolphe,
 Tertia doctiloquis fulget Stoterogia gnomis,

Aedes

Ac des sunt claræ, Dominorum nomine dictæ,
 Harum qui primi struxerunt culmina celsa,
 Rexerunt quondam magnis qui sæpe periclis,
 Auspicijs nostram, Patres, felicibus Urbem.
 Ergo dolent Ciues, Matres, doliuere Patresq;
 Hos ubi fata uiros rapuerunt ultima claros.

EPITAPHIUM D. LVDOL-
 phi à Dassel, Consulis Lunæburgensis,
 præstati sapientia, uirtute, pietate, & hu-
 manitate, longeq; optimè meriti de hac
 inclyta Vrbe: qui obiit Anno 1537.

feria 4. post assumptionem
 Mariæ Virginis.

Vrbs iacet Arctoa: inter clarissima septem
 Vandalias, Lunæ nomine dicta uagæ.

Hanc Deus ornauit præclaris dotibus Urbem,

Atq; sua forti protegit ipse manu,

Hostilis possit nihil ut conatus in illam:

Tutus agit, fortis quem tegit ipse Deus.

Diuitie Domini donum sunt, mœnia, fossæ,

Sunt pietas populi, consiliumq; bonum.

His urbes florent claræ, sunt regna beata,

His cœtus cuncti, suntq; uigentiq; pij.

Huic igitur populum, pacem, clarumq; Senatum,

Vrbi donauit, pro bonitate, pium.

Hos inter multos consul fuit ipse Ludolphus

A Dassel, Patrie gloria, spesq; sue.

Stemmata de claro gens est Dasselæ uetusta,
 Finibus in latis, Embeccæ clara, tuis.
 Clarus erat ciuis, præstans fuit atq; Senator,
 Consulis officium præstitit usq; boni.
 Indiga consilijs quoties fuit inclyta nostra
 Vrbs, bonus hic Consul, Cynthius alter erat.
 Vir fuit egregiè comis, facilisq; benignus,
 Alloquijs promptus, pauperibusq; bonus.
 Aonidum fuit cultores, atq; Camœnis
 Tristibus ô quantus portus & aura fuit?
 Omnibus hic charus pueris, senibusq; uerendus,
 Hæc sunt in magnis munera grata uiris.
 Sunt propria hæc gentis Dasselæ munera clara,
 Ingenium, bonitas, Aonidumq; fauor.
 Cernitur in natis uirtus, bonitasq; parentum,
 Fortes sic ueniunt fortibus atq; bonis.
 Talis agit proles, Franciscus, clara Ludolphi,
 Consul nunc præstans, charus in Vrbe bonis.
 Quæ, precor, ut serues Patriæ, bone Christe, ualētã
 Annos in Pylis uiuere fata sinant.
 Atq; alios ueteri natos de stirpe nepotes,
 Ad laudem Patriæ, præsidiumq; suæ.
 Hos ita decumbens pater est hortatus, auitas
 In laudes gentis, perpetuumq; decus:
 Clara mihi soboles, gemitus hos excipe nostros,
 Vltima dilecti percipe uerba patris.
 Nunc mihi, nunc uitæ uenit pars ultima fluxæ,
 Meq; uocat clemens ad sua regna Deus.

Viuite concordēs, patrias assuescite in artes, 22
 Sit timor ante oculos semper amorq; Dei. 22
 Maiorum precio leges, & sanguine partas, 22
 Atq; Patrum forti iussa tenete manu. 22
 Sit uobis Christi prae cunctis gloria cura, 22
 Sint inopes cura, Picridumq; chori. 22
 Sic erit euenus felix, quaecumq; geretis, 22
 In uita pietas prospera quaeq; facit. 22
 Sic ait, & clausis placidè requieuit ocellis,
 In Christo expirans caelica regna petit.

EPI TAPHI VM D. HENRICI
 Garlopij Consulis inclytæ Reipublicæ
 Lunæburgensis, uiri autoritate, gratia,
 & opibus clarissimi & amplissimi:
 qui obiit Anno Christi 1553.
 die natiuitatis Mariæ.

Garlopius patria uixi dilectus in Vrbe,
 Henricus, ueteri nobilitate satus.
 Hoc mea gentili requiescunt membra sacello,
 Additus antiquis Patribus ipse meis.
 Pro meritis Patriæ dilectus, consul adauxi
 Publica consilijs commoda sæpe meis.
 Dilexi Patriam, maiorum exempla secutus,
 Patria qui proprijs ante tulere bona.
 Garlopius cecidit Consul sic fortiter olim,
 Hostis cum muros nocte silentie tenet.

Anno
 1372

Vesti-

*Vestigijs ueterum, precor, ut gens inclyta semper
 Insistat, Patriæ commoda magna ferens.
 Dum redit è cœlis, mea spes & gloria, Christus,
 Exuuiæ hic recubant, spiritus astra colit.*

**EPITAPHIUM D. NICOLAI
 Stotterogij Consulis Lunæburgensis,
 uiri præstanti sapientia, doctrina, legum
 cognitione, uirtute & pietate cla-
 rissimi: qui obiit Anno Chri-
 sti 1560. pridie Calend.
 Ianuarij.**

*Hac recubo gelidâ Niclaus consul in urna,
 Stotrogius, Patriæ spesq; salusq; meæ.
 Natus ab Harduico præclaro consule, consul
 Consilijs Patriæ fidus, ut ipse, fui.
 Publica præposui proprijs ego commoda semper,
 Eloquio clarus, consilijsq; uigens.
 Ereptus Patriæ sum consul, ubi indiget orba,
 Auxilio in primis, consilijsq; bonis.
 Nunc te, Christe, precor, Patriam, serosq; nepotes
 Conserues, solita pro bonitate, meos.
 Utq; tuæ celebrent meritæ præconia laudis,
 Et faciant omnes plurima grata tibi.
 Sum quia complexus cœlestia dogmata Christi,
 Pauperibusq; pijs commoda multa tuli.
 Ossa fouet tumulus somno data, spiritus ipse
 Cum Christo cœli gaudia læta capit.*

ALIO-

ALIORVM QVATVOR CON
sulum, sapientia, uirtute, pietate, &
meritis erga Urbem clarissi-
morum, epitaphia.

Hos præter nostram, clari uirtutibus, Urbem
Consilijs quondam rexerunt ordine Patrum,
Quatuor: ex meritis elegos hos nostra canebat
Musa uiris, clarum referunt qui nomen in æuum.
Quem referunt Musæ, uiuet dum gramina tellus,
Dum coelum stellas uehat, et dum flumina pontus.

EPITAPHIUM D. THEODO-
ri Elueri Consulis Lunæburgensis, sin-
gulari sapientia, uirtute, pietate, autori-
tate, gratia, et eloquentia ornatissi-
mi: qui obiit Anno Christi

1530.

Eluerus iacet hac Theodorus leniter urna,
Clarus qui patria Consul in Vrbe fuit.
Claruit in uultu decus admirabile toto,
Eximie & mentis gloria magna fuit.
Crederet antiquis, spectans, heroibus unum,
Viribus Alciden, Nestora consilijs.
Sedauit populum crebro, grauitate uerendus,
In dubijs Patres consilijsq; iuuans:
Tēpore quo Christi renouatur dogma per Urbē,
Et populus feruet religione noua.

Eloquio,

Eloquio, meritis, magna & uirtute regebat,

Ne patres contra quid statuisse uelit.

Ergo fuit Pylis uir tantus uiuere dignus

Annis, & patriæ consuluisse diu.

Ab hominum nulli duræ inclementia mortis

Parcit, & in primis optima quæq; rapit.

Hunc etiam patriæ medijs heroa sub annis

E uiuis tantum fata tulere uirum.

Corporis exuuia recubant hac suauiter urna,

Spiritus in cœlis gaudia lata capit.

EPITAPHIUM D. HARDVICI
Stoteroggij, Consulis Lunæburgensis,
uiri singulari sapientia, morum gra-
uitate, uirtute, & pietate clarissimi:
qui obiit An. Christi 1539. cum
annos quadraginta Con-
sulem egisset.

Harduicus nostrâ quandam Stoteroggus ingens
Gloria, præclarus Consul in Vrbe fuit.

Magna fuit uirtus, pietas, sapientia magna,

Pro meritis charus Ciuibus usq; suis.

Extremo uixit reuerendus Consul in annos,

Eloquio patriam, consilijsq; regens.

Tempora cum mortis ueniunt, extremaq; fata,

Leniter expirans, cœlica regna petit.

Consulis eximij munus gerit octo per Urbem

Lustra, piuum rapiunt cum nigra fata uirum.

Est Dōmino coram momenti nullius æuum, ”
 Vix est, quod totum uiuitur, una dies. ”
 Sunt hominum uanæ spes omnes, uota, labores, ”
 Est status hic fallax, est nihil omnis homo. ”
 Quicquid agit, uanū est, uelut umbra perambulat, ”
 Moribus insanis quod facit, omne perit. (errat ”
 Sola manet pietas, uirtus, sapientia sola, ”
 Cætera sunt nugæ, somnia uana, nihil. ”

EPITAPHIUM D. HARDVINI
 Schomaker iunioris Consulis clarissimi,
 qui immatura morte præreptus est
 huic inclytæ Vrbi, cum omnium Patrum,
 Patriciorum, & Ciuium
 dolore acerbo, Anno 50.

L V N A E B V R G A A D
 Viatorem.

Quod spectas mœstam lugubri ueste, uiator,
 Quodq; genus lachrymas, debita causa subest.
 Heu cecidit Consul, mea spes, Harduicus in annis
 Schomaker medijs, gloria magna Patrum.
 Hic fuit eloquio clarus, pietate colendus,
 Consilijs fidus, consilijsq; bonus.
 Quem si fata uirum uoluissent uiere, magnum
 Iam mihi præsidium, gloria magna foret.
 Tempore quo ueteri pro libertate tuenda,
 Viribus indigeo consilijsq; bonis.

Nam

Nam petor à multis, uelut exornata puella,
Hostibus, heu nulli perniciosa uiro.

Ast supero in cunctis, diuino numine, uictrix:
Qui domino fudit, non periisse potest.

Vir fuit hic magna pietate, fideq; piorum
Solamen, magnum præsidiumq; scholæ.

Te, precor, ut similes des nobis, Christe, regentes,
Qui tua, qui sanctè dogmata sancta colant.

Turcege consilijs natos, nostrosq; nepotes,
Ut faciant cuncti plurima grata tibi.

” Te sine consilium, non uis ualet ulla potentum:
” Quem tua tutatur dextera, tutus erit.

Lector, habes nostri quæ sit nam causa doloris,
Luctibus est nostris debitus ille color.

Ossa uiri tumulo requiescunt, lætus in astris,
Cœlicolas inter, spiritus alta tenet.

EPITAPHIUM D. HARDVI-
ci Schomaker, senioris, Consulis pru-
dentissimi, & optimi huius inclytæ
ciuitatis, uiri antiqua uirtute,
& fide: qui obiit Anno
Christi 1555.

Hac senior Consul præstans Harduicus in urna,
Schomaker posuit leniter ossa pius.

Vir fuit antiqua, sapiens, uirtute fideq;
Quales non multos tempora nostra ferunt.

Vliimus

Vltimus hic uidit ueteres de gente nepotes,
 Illustres bello, consilijsq; bonos.
 Qualis erat Consul, præstans Iacobus in armis,
 Ausus cum magnis bella mouere uiris.

CONSULES VNDECIM,
 qui intra annos triginta, ex hac inclyta
 Vrbe, in ccelestem patriam euoca-
 ti sunt, quorum Epitaphia suo
 loco libello inserta sunt.

Consilio undeni Patres uiguere per Urbem, Aetheri ad sedem, qui iam cessere parentis.	
Euerus præstans Consul Theodorus in Vrbe,	Obijt an. no 30.
A Dassel, sequeris quem tu præclare Ludolphe.	37
Quos pius Harduicus Stoterog, senioq; uerendus,	39
Tuq; Tobing, cunctis sequeris Leonarde benigne,	39
Tuq; Tobing, præstans meritis, præclare Georgi,	49
Harduicus meritis Schomaker, charus ubiq;	50
Diuitijs amplius post hos Garlopius almis.	55
Hinc senio Harduicus Schomaker in urbe uerendus,	55
Consilijs hinc Vuitzendorff Hieronymus, Urbis	56
Eximius consul, fatis discessit ad astra,	
Hic quoq; Niclaus fatis discessit isdem,	60
Vltimus hinc Tobing, præstans uirtute Georgi.	61

SENATORES VI-
 ginti tres.

Hi senio Patres uenerandi in Vrbe fuerunt,

- Præstantes meritis, hæc quorum nomina clarent:
 36 Dusterhoff primus gente est Theodorus auita,
 36 Visculus præstans Harduicus in Vrbe secundus,
 36 Brōmius & claro Theodorus stemmate natus,
 37 Reinstorff hinc meritis sequeris, præclare Ludol-
 38 Hinc celsit satis præstans Schomaker Iacob. (phe,
 40 Post Stoterog meritis præclarus in Vrbe Ludol-
 40 Hinc ueteri Brādan Lerstedt, uirtute fideq; (phus,
 40 Clarus, Iōannes Brandes hinc celsit ad astra,
 40 Vuitichus Hinricus sequitur uenerandus eodem,
 40 Clarus & Hinricus petijt Gronhagus astra.
 41 Eloquio præstans, Luca hinc Mollere, Senator,
 41 Hinc senio Caspar Kroger uenerandus eodem.
 43 Clarus Iōannes Hoker discessit ab Vrbe,
 46 Aethereas Caspar Kroger comitatur ad arces,
 48 Quē Bredekou sequeris, cūctis adamatus in Vrbe.
 54 Franciscus celsit Semelbecker ab Vrbe Senator,
 59 Celsisti & Glode meritis præclare Georgi.
 59 Martius hinc celsit Prauuest Theodorus Olympū.
 60 Quem Semelbecker sequeris præclare Ludolphē,
 60 Meinhardus sequitur longo nunc ordine Tobinck
 60 Karstius & celsit docta pietate Magister,
 63 Celsit & Albertus præstans Eluerus ad astra,
 63 Vltimus Helmolāus, claro de Lampade dictus,
 Aetherei sedes petijt, uenerandus, Olympi.
 Tendimus huc omnes, metam properamus ad unā,
 Felix qui fluidæ ducit sic tempora uitæ,
 Sedibus aetherei felix ut uiuat Olympi.

Te precor ut serues Pyllos, bone Christe, per an-
 Incolumes Urbis Phœbes qui mœnia claræ (nos,
 Consilij rectis, nunc & pietate gubernant.
 Aetherei & dones defunctis gaudia cœli,
 Atq; tibi sanctum serues, pater optime, semi n,
 Quod tibi pro meritis dicat præconi laudis,
 Quòd tua cura sumus, Gnati quòd nomine chari,
 Gaudia das uita, nunquam peritura, beata.

MONS CALCARIUS.

Dex Ralckbergf.

Est mons occiduus suspectu uastus ad undas,
 Antiquo spissæ calcis de nomine dictus,
 Vrbi uicinus subiectæ, uertice latus,
 Castello firmus ueteri, molimine præcep,
 Accliuis, scopulisq; minax pendentibus altis,
 Vndiq; præruptis saxis defensus ab hostis
 Accensu, uallis, fossis circumdatus altis,
 Quà madidos spectat Zephyros auersus ab Vrbe,
 Hunc seruant montem uigiles, noctesq; diesq;,
 Ingentes, Britonum mittit quos terra, Molossi,
 Seu a canū mordaxq; cohors, quos scandere præpter
 Non audet quisquam, aut superare cacumina montis.
 Mons hic est firmum calcis munimen ad Urbem,
 Aedibus & muris ex hoc cæmenta coquuntur.
 Proximus hunc calcis montem conscendit in Urbē
 Hostis per murum quondam, s. b nocte silenti.

Anno
1571.

Fama refert, pactos tetro hac cum demone lege,
 Per muros saluos si se transuexerit altos,
 Vltimus euadat muros qui tardus in Urbem,
 Illius proprium fore mancipiumq; dicatum.
 Pro se quisq; citi tendunt euadere muros,
 Ne fiat, scandens, postremus, moenia clara.
 Scandentes gestant clypeos & tela sinistris,
 Murorum celeres prensant fastigia dextris.
 Vltimus est hærens muris, scandensq; per alta,
 Pone trahit scalis luctantem fune catellum,
 Hic clamat, Dæmon, postremus moenia scandit,
 Est canis, ex pacto, Dæmon, tibi debita præda.
 Insequitur Dæmon uoce hac elusus euntes,
 Me duce per muros claram euasistis in Urbem,
 Tu quibus inde modis redeas, socij q; uideate.

FONS SALINAE ueteris.

Est Urbis Phœbes celebris fons, altera claræ
 Gloria, qui diues scaturit salis usq; fluenta,
 Ad calcis montem primum salsuginis unda
 Prodiit, indicio porcorum gregis in æstu,
 Albula cui setis salis hærent crustula duris,
 Gramina depascunt ubi, se cœnoq; uolunt,
 Quæ salis amicum retinent sibi pascua nomen.
 Auxit Iôannes, Otthonis filius, almm
 1269. Fontem, qui Phœbes celebris tam claret in Vrbe.

Nunc

Nunc Urbis factus precio, donisq; benignis.
 Fons est ueteribus tabulis suffultus ab imo,
 Et tabulis tectus, nisi quâ subductus in altum,
 Nocte dieq; latex pendente adducitur urna,
 Urna est, quæ ueteri sursum suspensa columna,
 Robore de duro, centum non mota per annos.
 Cui uelut Acthæus Polyphemus, longus & ater,
 Insidet, ingentem uectusq; subtrahit urnam,
 Quam leuat è puteo descendens alter in altum.
 In domino, clamans, urnam nunc tollite fratres.
 Nanq; astant alij fratres, socij q; laboris,
 Corporibus uasti, semper fuligine nigri,
 Qui simul adiutant iuxta salsuginis undam,
 Quæ sua cuiq; cauis excepta canalibus unda,
 His diuisa fluens fumosas currit in ædes,
 Quæ numero sunt quinquaginta, quatuor atq;
 Aedibus his cacabi, positi sunt ritè quaterni,
 Quæis coquitur latis cacabis salsuginis unda,
 Ex plumbo fuis, qui non tamen igne liquefcunt,
 Est cacabus pondo centum bis quilibet, atq;
 Quatuor & quinquaginta, noctemq; diemq;
 Vnum perdurans, post massa refingitur illa.
 Est Domini mirum celebri fons munus in Vrbe,
 Hoc alitur diues fonte, hoc Vrbs inchyta floret,
 Hoc alitur templi mystes scaturigine fontis,
 Prælatusq; alitur, multa & Collegia sacra,
 Hoc alitur fullo, pistor, faber, artificesq;
 Textores, lanij, sutores, atq; propole.

Fons alit hic omnes, intra qui uiuimus Urbem.
 Nam ueluti cunctos alimenta accepta per artus
 Distribuit stomachus, gratoq; liquore refectos
 Exhilarat, reparatq; nouas in corpore uires,
 Exhaustos duris redditq; laboribus aptos:
 Sic iacet hic celebri clarus fons altor in Vrbe,
 Distribuens cunctos, certa ratione benignè,
 Grata, inter Ciues, Patresq; alimenta, uerendos.
 Ergo agite altorem uestrum hunc defendite Ciues,
 Et quibus est fontis dominis data iusta potestas,
 Quilibet hos nostrum digno ueneremur honore,
 Sint illi fontis Domini, maneamq; fideles
 Custodes, riuos grati nos inde bibamus,
 Laudantes Dominum, tanto pro munere, fontis.

FONS SALINAE NOVAE.

Tempore post multò salis est inuentus in Vrbe
 Fons nouus, aetherei diuino munere patris:
 Non tamen hic scaturit, uetus ut fons diuite uena,
 Mittitur ad ueterem cuius falsuginis unda,
 Per terræ cryptam longam, cæcosq; meatus,
 Longè procurrens excepta canalibus imis.

DE CVPA SALINARIA.

Est celebris raptus Cupæ solennis in Vrbe,
 Tempore, quo Graii celebrabant orgia Bacchi,
 Cupa fit hæc dulcis, dolia ut sunt maxima uini,

Atq;

Atq; grauis lapidum multorum pondere cupæ
 Tardatur moles, totam raptanda per Urbem.
 Tempus ubi uenit celebris certaminis Vrbi,
 Funibus oblongis bigæ iunguntur equorum
 Cupæ, quam raptent, clara comitante caterua,
 Urbem per totam, clari qui iusta salinæ
 Ritè petunt, Patrum clarorum iure uetusto.
 Iunctæ ubi sunt bigæ, funis cupæq; ligatus
 Temo teres uersus, firmis uncisq; repostus,
 Dat tuba clara sonū, mora nulla, ferūtur ut Eurus,
 Euolat emissus, celeres per strata uiarum
 Corripiunt, celeresq; ruunt, ceu carcere fusi
 Præcipites, bijugo celeres certamine læti,
 Non sic immixtis aurigæ undantia lora
 Concußere iugis, proniq; in uerbera pendent.
 Patricia hos sequitur, præcedit & inclytaturba,
 Vestibus effulgens, sertis, plumisq; decora.
 Antè equitat bini celeres, quos ritè sequuntur,
 Atq; equitat tubicen longè, qui cantat in Vrbe:
 Sint plateæ puræ, nihil hic properantibus obstet.
 Est ubi per plateas Urbis transuecta patentes
 Cupa, pyre iniicitur, iactis lignisq; crematur,
 Quam choreas circum celebrant de more decètes,
 Ludicra non prorsus sunt hæc certamina Bacchi,
 Virtutis specimen præbent hæc ludicra Martis,
 Non Collega potest, clara dominusq; salinæ
 Esse, nisi cupam poterit raptasse per Urbem,
 Armipotens hastam bellè, & uectare uirilem.

COETVS PVERILES CA-
nentes per Urbem hoc die.

Thyrfigeri.

Lata dies pueris hic est de more uetusto,
Buxi qui folijs intexunt mollibus hastas,
Ante domos claras Dominorum dona petentes.

23 Larga fuit ueterum pietas, amor atq; iuuentæ,

23 Artes quæ discit rectas, & noscere Christum.

Talis erat quoddam Dominus, quæ strata per Urbis
Thyrfigeri Hinricū celebrant nunc carmine largi.

23 Conserat his assen uix nunc è nullibus unus.

PHARMACOPOLION.

(bet,

Omnigena egrotis domus est, quæ pharmaca præ
Herbas quas mittit medicas huc Indus & Apher,
Aesculapius nouit præstans, quas atq; Machaon.

Pellicius præstans medicorum gloria iustus,

Est medicus Phœbes clarus nunc publicus Urbis,

23 Diuitibus precio, gratis medicatur egenis.

Præparat eximius Theodorus, pharmaca, Petri,

Pharmaca das præstans quoq; tu Cistere per urbē,

Cuius & est nobis perspecta ars sepe fidelis.

DOMVS TELONARIA

Principis.

Principis & clari domus hic est dicta Telones,

Debita mercator quæ uectigalia soluit,

Debita,

Debita, quod merces tutò transuexit ad Urbem,
 Fidus Iöannes Lutterlo præsidet illis,
 Vir pius, humanus, facilis, cunctisq; benignus.

OENOPOLION

subter Curiam.

Inclita habet cellam se subter Curia Phœbes,
 Mafica multigeni uendit quæ pocula uini,
 Itala quod mittit præstans huc terra, quod Ister,
 Creta quod eximium mittit, Rhenuſq; bicornis,

TABERNAE SEV DOMVS

tres cereuiſiæ Hammoniacæ.

Sunt quibus Hammonis miſcentur pocula Iacchi
 Grata, domus ternæ, quarum quæ maxima fulgens
 Iuncta foro claret, iaculantium nomine dicta,
 Hac ſibi feſta domo Ciues Hammonica ducunt,
 Hammonis leti ſiccantes pocula grati.
 Proxima de fouea nomen ſortita latronum,
 Hac quia latrones fortè olim egère ſpelunca,
 Nunc domus Hæmonis facta eſt hæc grata taberna,
 Latrones quæerunt ſyluas, latebrasq; feroces.
 Corniger in ſyluis Hammon quoq; latus agebat,
 Quæ domus Hæmonis facta eſt noua nuper in urbe
 Clara, noui eſt nomen ſortita à nomine damni,
 Damnum quod faciunt multi hac ſibi gutture anhelos,
 Quotidiè Hammonis ſiccantes pocula Bacchi.

Hæc domus in platea claret, quæ nomen harenæ
 Lata habet, Hammonis domus est nunc grata benis.
 Est Libycis Hammon fuluis letatus harenis. (gni,

REMEDIA CONTRA HAM- monem horridum & insipidum.

Horridus est Hammō, bona nux Myrristica, numē,
 Zingiber, & dulcis, reddet tibi mite, placenta.
 Rancidus est Hammon quod si mucore uetusto,
 Fœtidus, atq; sapit neglecti uasis amurcam,
 Ad patrias sæuum transmittito numen harenas.
 Si negat ad lares Hammon remeare, benigne
 Luminibus clausis, fortes haurito culullos,
 Sic minus Hammonis gustabis pocula duri.
 Si dilutus aqua est Hammon, tenuisq; palato,
 Non feret is planctum uentri, captiue dolorem.
 Hammon sit tenuis spuma, sit clarus in imo,
 Lacteus in summo, dulcis sapidusq; palato.
 Hammon cum dulci talis certaret Iaccho.

XENODOCHIA SEV Nosocomia duo.

1. Ad S. Spiritum.
2. Der Grall.

Xenodochia duo ueterum sunt structa, piorum
 Sumptibus, infirmis quæ dant alimenta, & egenis.
 Flamini est sancti primum de nomine dictum,
 Pauperibus Cosman pius hic alimenta ministrat.
 Alterius gratum est antiquum Gralia nomen,

Rudius

Rudius hanc curat magna pietate benignè,
 Utiles in multis Vrbi, multisq; fidelis.
 Magna fuit ueterum pietas, qui talia quondam
 Pauperibus struxère pijs habitacula, multas
 Donarunt & opes, fidei documenta benignæ.
 Nunc quotus est casulam struat, aut qui conferat,
 affem?

TVRRIS D. IOANNIS SPRINGUTH, Consulis Lunæburgensis, accensa à fulmine, & cōflagrata, Anno 1562.
 4. Decem. hora noctis prima, quæ condita fuit ante annos circiter centū & octo, à dicto consule optimè merito de inclyta Lunæburga, in qua postea mortuus est, coniectus in eam, iniustè damnatus fulmine excommunicationis Romani Pontificis, sed honorificè postea sepultus est à Ciuibus, in æde D. Ioannis, Anno 1455.

Anni ubi mille fluunt, quingenti, sex deciesq;
 Atq; duo à Siloh genito de uirgine casta,
 Springudij turris clari de nomine dicta,
 Concidit in cineres, horreni fulminis ictu,
 Cum quater Oceano surgit sol nocte Decembri,
 Horamq; è templis sonuerunt æra secundam,
 Horrifonos inter uentos, miserabile uisu,

An. Christi
 An. 1562.

Vt flammæ

Vt flammæ Aquilo rutilantes iactat in auras,
 Atq; globi uolitant, ignis sparsusq; per Urbem,
 Hæi trepidis quantum flammæ incusere timorem?
 Pulueris hunc nitrati auxit uis magna uetusti,
 Proxima quæ fuerat tinnis hæc condita multis.
 Hæc steterat centum turris tum celsa per annos,
 Atq; octo, ut referunt, clarus quam condidit altam
 Springudius, decus & munimen in Vrbe,
 Præsulis hic consul Latij suppressus iniquo
 Iudicio, hæc periit turri, quam struxerat ipse,
 Pro meritis cuius nomen nunc claret in Vrbe,
 De cælo tacta hæc fuerat bis turris & antè,
 Vltima sed tantæ molis nunc fata fuere.
 Incluta nunc cineres cecidisses omnis in atros,
 Lunæburga, Deus nisi te seruasset ab alto.
 Dicimus ergo tibi meritas, Pater optime, grates,
 In cunctis seruat tua quòd nos dextra periclis.

PRECATIO IN TAN-
 to Urbis periculo.

Hos pater horrendos ignes extingue, nec iræ
 Accende immense fulmina tota tuæ.
 Gnate Dei, insertos tibi clemens protege cœtus,
 Ignibus his sæuis ne periisse uelis.
 Spiritus alme Deus, sæuas has supprime flammæ,
 Incluta ne fiant mœnia tota cinis.

DE REAEDIFICATA TVRRI

Springintguth, Anno 1564.

Mille ubi sexagena fluunt, & quatuor annis
 Virginis à partu casta, quoq; secula quina,
 Springudij turris noua coepit surgere in altum,
 Ad ueteris formam constructa per omnia clara,
 Inclytus hunc terræ Princeps mittebat ad usum,
 Robora, pro summa bonitate, ingentia multa.
 Cōtulit et præstans Eberhardus plurima ab Holle,
 Ad decus hoc clarum, uetus & munimen in Vrbe.

STATIO NAVALIS, DO-
 mus mercatoria, & Geranion.

Der Krahn.

Est statio, atq; domus, mercatus nomine dicta,
 Flumine quo merces, & ligna uehuntur ad Vrbe,
 Vrbs ubi decliuis glaciales excipit Arctos,
 Machina suspensa est de nomine dicta gruis, Grus,
 Strymonie formā, gruis hæc quod præferat ingēs.
 Est rota, quæ præceps intus calcata per orbem,
 Nauibus è longis merces subuectat in altum.

TVRRES AQVARIÆ

duæ. Die new Wasserkunst.

Arte noua binæ turres ad fluminis oras
 Sunt structæ, celebresq; nouæ artis nomine dictæ.
 Hic rota ducit aquam sursum ingens turris in altū,
 Inde

Inde cauis rursus delapsa canalibus Urbem,
 Transcutrit subter terram, per strata uiarum.
 Excipit hunc laticem ciuis, clarumq; liquorem,
 Ad uarios usus, pistoraq; coquusq; resusum.

FORNAX CALCARIA.

Der Kalkofen.

Est calcis montem iuxta calcaria fornax,
 Qua, lignis intermistis, cumulata coquantur
 Crustula, de montis uicini excisa cauernis.
 Fornace exhalat nidor, fumusq; per Urbem
 Foetidus, à tepido Zephyris spiramibus Austro,

MOLA CALCARIA.

Die Kalkmüle.

Crustula post spissæ uectantur calcis in Urbem
 Comminuenda mole saxo est qua proxima scabro
 In gyrum uectans homo plenus polline calcis,
 Bigas increpitans scrutica, circumuehit ingens
 Saxum, quod calcis confringit crustula adustæ.

MONS CRETOSVS.

Der Creidenbergk.

Est quoq; siglinæ mons cretæ, uersus ad Arctos,
 Cretam quam rapidus subiectus concoquit ignis,
 Quæ cel bris uergit mons, cui Tentoria nomen
 Fecerunt clarum, multos retinetq; per annos.

FOR-

FORNAX LATERARIA.

Der Zigelofe.

Memnoniam auroram spectat lateraria fornax,
Turrigeris mittit lateres quæ mœnibus altis,
Hinc ædes surgunt amplæ, fulgentq; per Urbem
Turrigeræ, celebris sunt Urbis mœnia firma.

Extra Urbem,

PRAEDIA. AEDES AESTI- uæ. Tabernæ. Syluæ. Horti &c.

Urbem sunt claram dominorum prædia circum,
Plurima et Hesperii sunt horti, et amœna uireta,
Flumina, piscinæ, syluæ, sunt Thessala tempe,
Quæis ponunt rerum Patres post serâ curas,
Massica quæ miscent, plenas paterasq; coronant.
Nectans Hammonos, Phœbeaq; carmina cantant
Ludicra quæis matres, Nymphæ, castæq; puellæ,
Exercent, fertis texunt uiolasq; rubentes.

KOLDEMOR PRAEDIUM D.

Francisci Vuitzendorffij Consulis,

in primis amœnum, clarum,
& munitum.

Hæc inter tua nunc fulgent, amplissime Consul,
Prædia, qui Patriæ es Vuitzendorff spesq; decusq;
Quæ stadio clara Phœbes spectantur ab Urbe,
Nomine de gelidæ uicinæ dicta paludis,
Arboribus circum letis est confitus hortus
Multijugis: dicas Paradisum & Thessala tempe.
Piscibus

Piscibus in medio est magnis piscina repleta,
 Grandibus assurgit piscinae ex fluminis imo,
 Structa domus saxis, magnae instar Principis aula
 Est varijs intus distincta & sedibus altis, (la,
 Et nitidis fulget cameris Tyrijsq; fenestris.
 Inde uelut specula est, claram prospectus ad Urbem
 Quaeq; patent longè, campos sylvasq; uirentes.
 Quae tibi clara domus, curae, dominiusq; benignus,
 Et conuix praestans, curae et sine pignora, Christe.
 Hanc primus sedem praestans Hieronymus olim,
 Vuitzendorff struxit, consul clarissimus Urbis.
 Possidet atq; auget quam nunc dignissima proles,
 Franciscus consul, patriae spes maxima nostrae,
 Cuius erat patris tam praestans gloria in Vrbe,
 Laudes ut maneant semper, nomenq; per aeuum,
 Virtutis clarum nomen, non ulla uetustas,
 Non hominis poterit rabiosus tollere liuor.
 Ergo tuum nomen, laudes, Hieronyme, clarae
 Atq; decus, nostra semper fulgebit in Vrbe.
 Nostra tuae laudis celebrans praeconia quondam,
 Haec tibi defuncto faciebat carmina Musa.
EPITAPHIUM D. HIERONY-
mi Vuitzendorff, Consulis huius in dyc-
tae & celeberrimae Urbis prudentissimi,
magna sapientia, autoritate, gratia, uir-
tute, et pietate, libertatis patriae ueri
& constantis propugnatoris:
qui obiit Anno 1556.

LOQVITVR CONSVL.

Consul eram patriæ constans Hieronymus, Urbis,
 Vuitendorff, columen ciuibus, atq; salus.
 Semper ego patrias leges, & iura tuebar,
 Maiores nobis quæ peperere pij.
 Ut teneros pastor præcepit ouilibus agnos,
 Ne rabidis fiant præda petita lupis:
 Sic ego munivi uallis & mœnibus Urbem,
 Urbem quam clemens, tu pater alme, tege.
 Insomnes duxi noctes ego sæpe, breuesq;
 Exquirens uigilans commoda tuta meis.
 Principe non dignū est, noctem dormire per omnē, 33
 Publica qui curat, qui populosq; regit. 22
 Omnia lustravi, ueluti dux castra, per Urbem,
 Sub noctem, portas, claustra, serasq; uagam.
 Publica quæ faciunt operæ monumenta regebam,
 Publica sic curæ commoda semper erant.
 Dogmata dilexi semper, Christi q; ministros.
 Pauperibus præstans commoda multa pijs.
 Vos ego, uos Ciues, hortor, sanctumq; Senatum,
 Exemplo ueterum iusta tenete meo.
 Viuite concordēs, pia Christi uerba colentes,
 Pauperibus panes frangite sæpe pijs.
 Sic erit, ut semper felix Respublica uobis,
 Nec uos hostilis supprimet ulla manus.
 Nūc moriens placidè ponam mea membra quieti,
 Dum redit in summo spes mea summa die.

VVULSCHENBROCK, PRAE
dium D. Stephani Leutzen.

Huic uicina palus, VVulschorum nomine dicta,
Prædia, Thessalicisquæ sunt letissima campis
Aemula, quæ Stephanus Leutzen nunc possidet ille,

- ° Diuitiæ cuius tota celebrantur in orbe.
Diuitiæ munus gratum, uitæq; leuamen,
Quas etiam sancti multas habuere uetusti.
° Diuitias felix qui sic sibi quærit in orbe,
° Diues ut in cœlo uiuat, maneatq; beatus.

AQVILEGIUM.

Der Schirborn.

Et duo sunt fontes, clarum quæis nomen ab undis,
Vndis, quas mittunt longis siphonibus Vrbi.
Alter aquas Phœbi latitantes mittit ab ortu,
Quas tepido ueniens alter transfundit ab Austro.
Artis opus mirum, uitæ quod contulit usus,
Artes qui uitæ uarias inquirit & auget,
Hos lectis ueteres ab aquis dixere coloni.

- SYLVA, HORTVS FERA-
rum. Der Thiergarte.

- Sylua feris sedes, hortus uocitata ferinus,
Mœnibus est Urbis stadijs submotus duobus,
Gaudia quæ pueris adfert solennia ueris.
Gaudia Castalidum ueris sunt grata iuuentæ.
° Gaudia quæ studijs defessæ dentur honestis,
° Lusibus ut uires renouet solennibus anni,

Tempo-

Tempore quo ueris redeunt floralia festa,
 Festatibi lusus dantur, quæ parua iuuentus,
 Ut redeas alacris magis hinc ad Palladis artes.

MONASTERIUM VETVS.

Scharnbeck.

A Luna distat bis passus mille uetusta,
 Scharnbeck, quæ Monachis dedit hic habitaculâ
 Agricolis sedes miseris nunc sola relicta. (quodã,
 Cetera nunc etiam dicam uos prædia & arces,
 Aestiuasq; domos, umbras quæ fertis amcenas,
 Delicias, curis medicinam, & gaudia leta.

LUNA, COENOBIVM VIR- ginum Vestalium, & taberna.

Mœnibus hic Urbis clares quoq; proxima Luna,
 Virgineos cœtus, castæ & Collegia Vestæ
 Clara fœues, Vrbi misces quoq; pocula clare,
 Dulcia quæ patria sacer Hammon mittit ab Vrbe,
 Cuius ad Hammonis, diuini numinis, aram,
 Potantes multi glutunt ædesq; trabesq;.
 Hos inter quidam nuper cum uenit ad assen
 Extremum, nec erat sapidi quod ponat ad aram
 Amplius Hammonis, cauponam, uoce benigna,
 Mutuet, ut paruum, rogat, sibi grata trientem.
 Denegat hæc, potus petit & quod uespere multo.
 Ergo monet redeat claram maturus in Urbem,
 Ne cubet oclusis, seiunctus coniuge, portis.
 Hos, ait, ad muros meiens ædesq; trabesq;.

Atq; uomens posui patrias : malè grata recusat
 Nunc mihi semissem, releuè quo guttur anhelum ?
 Apage sis ,caupona procul, hinc cedito, dixit,
 Nos pocula Hammonis dedimus tibi dulcia Iacchi,
 Ingratus sordes meicens q̄, uomens q̄; relinquis.

DOCTORES IN HOC COE-
 nobio tres, ab anno instauratæ in du-
 catu Lunæburgensi Ecclesiæ, 30.

Hac docuit primus præstans Hieronymus, æde,
 Enthusen, cætus magna pietate fideles.
 Lampertus sequitur quem post Gerneranus, et ipse
 Doctrina excellens, magna & pietate colendus.
 Tertius hic zelo, docta & pietate, Suuiberte
 Rungi, nunc tradis diuina oracula Christi.

Luterhausen / Portus seu traies-
 ctus, Das Fahr.

Albidus est diues, portus Luderusia, naulis,
 Clara uiatorem uectans ad fluminis oras.
 Cuius nunc Dominus præstans Franciscus in Vrbe
 A Dassel, ueteri claro de stemmate, Consul. (est
 Consul ut hic uiuat Pylios, dic ciuis, in annos,
 Consul, qui patria meritis sic claret in Vrbe.

VVITTORFF, PAGVS ET
 prædium Georgij Stoteroggen.
 Heroum sedes ueterum, Vvittorpiæ pagus,
 Bardo-

Bardorum uico iacet anni proxima ad Arctos,
 Prædia ubi tua sunt, Stoteroggi, clara, Georgi,
 Prædia, quæ reditus tibi dant, & amœna uireta,
 Coniugis amplexu crebrò hic letare benignè
 Prolifico, & sapiat tibi nectar lacteus Hammon.
 Sis maneatq; diu, cara cum coniuge, felix,
 Et crebrò faciat pulchra te prole parentem.
 Ut uideas natos post te multosq; nepotes,
 Et leti Pylios unà uiuatis in annos.

BARDORVM VICVS.

Bardewick.

Bardorum uici quis nescit mœnia quondam
 Inclita, quàm fuerint præclarum nomen in orbe?
 Diruta trecentum nunc septuaginta per annos,
 Quatuor, hæc mittunt nostris bellaria mensis. 374.

TEMPVS DESTRUCTI

Bardeuici ab Hinrico Brunswicen-
 si, Leone, Anno Christi 1189.

Annales referunt, antiquæ gentis ADOLphum,
 A Dassel Comitem, præualuisse uirum.
 Millenis centum ritè, octingenta, nouemq;
 Exactis, peperit cum pia Virgo Deum.
 Ad terram Solymæ sanctam Fredericus abibat
 Cæsar, qui hoc primus nomine dictus erat.
 Holsatum Comitem secum deduxit ADOLphum,
 Tum fuit is dominus, clara Lubeca, tuus.

- Hinc abiens, Comiti terram committit Adolpho
 A Dassel, magna pro pietate, uiro.
 Tempore quo Hinricus Leo claram sustulit Urbē,
 Vicino, Bardum, mœnia clara, solo.
- 72 Vrbs hæc diues opum quondam, nunc fertile mœsis
 23 Mttit olus, rapas, poma, nucesq; solum.
 Hinc petit Hinricus claram superatq; Lubecam,
 Desertam auxilio, præsidioq; diu.
 Hunc Urbis casum Comes ipse dolebat Adolphus
 A Dassel, terræ cui data cura fuit.
 Rex post Hinricus Romanus sextus in orbe,
 Hæc inter pacis fœdera utrosq; facit:
 Obtineat medium sibi ius Holsatus in Vrbe,
 Et medium Hinricus, conditione pari.
 Hanc Comes absenti Domino tum præstat Adola
 A Dassel, magna pro pietate, fidem. (phus
 Excidat a toto ne dux hic iure Lubecæ,
 Hac opus in duris conditione fuit.
 Huius ego clara Comitis de stirpe nepotes
 Dasselos claros arbitror esse uiros.
 Vrbe uel hac clarus Comes is regnauit Adolphus,
 Dassela, unde uetus gens sibi nomen habet.
 Vrbs antiqua fuit, Barduick ditissima rerum,
 Vatis ut hæc ueteris carmina sena ferunt.
 Quoq; sit hæc miserè citò diruta tempore seuis
 Armis Hinrici, qui Leo dictus erat.
 23 Nil manet heî, duratq; diu mortalibus ullis
 23 Rebus, sed subitò, quæ ualuère, cadunt.

VERSUS DE ANTIQVITA-
te & destructione ciuitatis Bardeuick,
hoc est, Bardorum Vici, ex cuius ruinis
Lunenburga condita est. Anno 1489,
qui uersus scripti sunt in fori-
bus templi Cathedralis
Bardeuicensis.

Abram dum natus, mox Treueris incipit ortus.
Anno mundi 1950. Abrahæ 2, ante Ch i tum
natum 2010.

Hinc annis Barduick mille, sex X. quoq; quinq;
Anno 1021. post Treuerim, Mundi 2971, an-
te natum Christum, 989.

Post Barduick, Roma, duo CC. cū quinq; triginta.
Anno 235. post Barduick, Anno mundi 3206,
ante Christum. 754.

M. C. post Nat. iunctis octoginta, nouemq;
Dum Brunswicensis Dux Henricus Leo dictus,
Simonis in festo Barduick subuertit ab alto.
Anno post conditum mundum 5149. post na-
tum Christum 1188.

Ergo Barduicum

Roma capta	}	stetit	}	23
Nato Christo				989.
Destructo Bar- duico, & incho- ata Lunenburga				2178.
		annis		

CRANTZIVS IN SAXONIA

Lib. 7. cap. 2. ita inquit inter alia:

Adolphus autem de Dafsle, qui pro affine suo terrā regebat, absentis & mater Adolphi, cū coniuge Lubecam, pro securitate sunt ingressi. Hinricus, cū se illi denuò fortuna aperiret, & iam tenuerit Holfatiam, inde arma, quanta potuit maxima, contraxit. Accesserunt illi Borchardus de Raceburgo, Bernhardus de Vuelpe, Helmoldus de Suuerino Comites, & alij amici eius. Inter quos crediderim generi sui Ranuti regis Danorum, arma non defuisse. Primum aggreditur Bardeuici urbem recuperare, Sed pertinaciùs illis repugnantibus, nā inerat ualidum præsidium, quod urbem pro BERNHARDO Duce tueretur, creuit obsidionis labor, & interuenere pugnantium inuicem, ut sit, cōtumelijs plena uerba & facta, ut ferunt probrosa, pro alterno contemptu. Quæ res Ducem exasperauit, indeq; factum est, ut, dum fortius oppugnaretur, quàm defenderetur, urbs ipsa die Apostolorum Simonis & Iudæ, caperetur anno octagesimo octauo post mille centum, & di-

reptio-

reptioni militum permittitur. Sæuit gla-
dius, qui supererant cædi, capiuntur mi-
lites atq; ciues, post gladium ignis ho-
sticus defæuit, ita, ut ex illo die non re-
surgeret urbs semel euersa, illa præclara,
& quæ memoriam antiquissimam fer-
tur habuisse, saxa & lapides inde deue-
huntur, uicinisq; urbibus incrementum
præbuerunt. Nam cum à mari Lubeca,
ad Austrum Lunenburgum increſcerent,
Hamburgum quoq; nonnihil indefen-
sit incrementi, cum interim Bardeuicum
euanesceret, Bardorum olim duxere ui-
cum. Ego fundatorem eius Bardonem
ueteri Saxonum nomine arbitror ap-
pellatum, inde remansisse nomen Bar-
deuico, quoniam ex Brunone Brunſui-
co. Nam Bardos non unam quandam
gentem, sed generaliter omnem indi-
sciplinatum & barbarum uocant popu-
lum.

DE TREBETA SEV TREVE-
ri, post quam conditum est Bardorum ui-
cum, ita scribit Nauclerus uicesima
generatione.

Semiramis cum haberet priuignum,
Trebetam dictum, suspicione affectans

di regnum ducta, infidias illi parare cœpit. Qui classe facta è regno, ex Asiaq; in Europam profectus, id est, per mare in Rhenam, ac inde per Mosellam fluuium in ualle pulcherrima Galliaē confedit, ibiq; florentissimam urbem, totius Galliaē caput, fundauit, ac Treuerim ex nomine suo appellauit. Extant ibidem hodie antiquaē nobilitatis monumentorū insignia, Equibus circa annos Domini mille ducentos, repertum est in lapide sculptum tale Epitaphium:

*Nini Semiramis, quæ tanto coniuge felix,
 Plurima possedit, sed plura prioribus addit,
 Non contenta suis, nec totis finibus orbis,
 Expulit à patrio priuignum Trebeta regno,
 Insignem profugus nostram qui condidit Urbem.
 Ante Romam, Treueris stetit annis mille trecentis.*

TEMPLVM ET ECCLESIA Cathedralis.

*Est hic Bardorum uenerando Ecclesia templo
 Antiquo, clarum Magnus quod Carolus olim
 Condidit, eximia Cæsar pietate celebris.*

Obijt an-
 no 1559.

*Hindricus hæc primus Matthæus Episcopus æde,
 Tradidit, accensus zelo, pia dogmata Christi,
 Annos terdenos, minus uno, carus ubiq;*

Charum

Charum quem semper Princeps Ernestus habebat,
 Princeps, quo Christi non uixit amantior alter.
 Bockius Ernestus docta pietate Magister,
 Præsidet atq; docet Christū hac nūc æde secundus.
 Tuq; pie adiutor, Calleni Paule fidelis.
 Palladius artes discit, Christumq; iuuentus,
 Hic clari & cantant cœtus pia carmina Christo.
 Hos inter primus fulges Hinricæ uerende
 A Synden, docta præstans uirtute, Decane.
 Tu quoq; Dusterhoff decus es, Theodore benignū,
 Hos interq; uiros, decus Heshusiane, uerendos.
 Hac quoq; clarebat præstans Iacobus in æde
 Schomaker, meritis, magna & uirtute colendus.
 Defuncti dedimus carmen nos tale sepulchro.

EPITAPHIUM VENERANDI
 doctrina, uirtute & sapientia præstanti
 uiri, D. Iacobi Schomaker, Præpositi
 Ecclesiæ D. Ioannis in inclyta Lu-
 næburga, & Canonici Barde-
 uicensis, patricij Lunæbur-
 gensis: qui obiit anno
 1563. 12. Ianuar.

Hac quisquis ueteri transis, pie lector, in æde,
 Magnæ r. m. noscas ut monumenta uirum.
 Hic etiam celeres paulisper sistito gr. ssus,
 Nam refram magnum, parua tabella, uirum.

Is fuit antiqua Patrum de gente Iacobus
 Schomaker, columen, præsidiumq; pijs.
 Nanq; erat eximius pietatis semper amator,
 Eximius cultor Pieridumq; chori.
 Notitiam ueræ didicit pietatis in Vrbe
 Leucorea, doctis charus ubiq; uiris.
 Ad summos tandem uirtus euexit honores,
 Doctrina et præstans, hunc pietasq; uirum.
 Consequitur primum nomen, laudesq; uerendi
 Præpositi, dignum, clarus in æde, decus.
 Claret Iôannis templum, quod nomine in Vrbe
 Phœbes, quæ celebris, proxima nomen habet.
 Post etiam hoc dignus templo Collega uetusto
 Ascitus, magna pro pietate, fuit.
 Non fuit hoc quisquam pietatis amantior alter,
 Alter uix toto castior orbe fuit,
 Vir fuit ex meritis præstans pietate, fideq;
 Qui coluit semper dogmata sancta Dei.
 Atq; pios cœtus fouit, doctosq; benignè,
 Pauperibus carus, pauperibusq; bonus.
 » Summus erat pubis Clariæ nutritor, ab huius
 » Limine non quisquam tristis abibat inops.
 Inter erat magnas hæc semper maxima cura,
 Cura decet cunctos quæ pia, crede, uiros.
 Ne percant reges, quæ multa dedere, uetusti,
 Cœtibus in Christo, pauperibusq; bona.
 Tanta fuit quoniam uirtus, pietasq; Iacobi,
 Omnibus ex meritis carus ubiq; pijs.

Heu fato nuper uiuis excessit acerbo,
 Doctorum columen, præsidiumq; uirum.
 Ast quoniam in Christo placidè discessit ad astra,
 Cœlicolas inter gaudia lætus agens:
 Hac sua diuina solatus tristia uoce,
 Vita mihi Christus, mors mihi lucra feret.
 Gratantes meritò læudes nunc dicimus omnes,
 Gnate Dei, tanta pro bonitate, tibi.
 Hoc posuit gelido tantus uir membra sepulchro,
 Spiritus in cœlis gaudia lætus habet.
 Donec ab æthereo descendat Christus Olympo,
 Pro meritis reddat præmia cuiq; suis.
 Christe, precor, nobis permultos reddito tales,
 Qui tuâ sic curent dogmata sancta, uiros.
 Quosq; uident multos, passim Collegia serua,
 Ad laudem sancti nominis ipse tui.
 Hic tua qui discunt coetus oracula, serua,
 Ut faciãt omnes plurima grata tibi.
 Hic etiã Hermannus uenerandus claruit Otto,
 Ordine de ueterum mystarum presbyter unus.
 Vir fuit insigni præcellens arte notandi,
 Argenti magnam qua uim congescit & auri,
 Inter opes pauper magnas traducere uitam
 Assuetus duram, cœnas & prandia parca.
 Distribui sanctis moriturus scripsit egenis
 Argenti partem, partem donauit amicis.
 Pars est Aonidum sanctæ donata iuuentæ.
 Næcius hac etiã præstans psallebat in æde

Carmina

Carmina cœlesti pro donis grata parenti,
 Carmina qui doctus lusit, doctusq; canebat,
 Aonidumq; choros adamabat letus & auxit,
 Nactius heu fato tristi delapsus ab altis
 Sedibus, interijt miseranda morte peremptus,
 Cum Lapithis sæuis, interq; coactus atroces
 Ductores belli, totos haurire culullos.

- » Heu fugite immanes Lapithas, Martisq; feroces
 » Ductores, tristi moniti discrimine nostro.
 » Heu fugite Hammonis plenos Bacchiq; culullos,
 » Qui placidum colitis Phœbum, mitesq; camœnâ.
 Nactius hæc fatus lumen uitale reliquit.
 Ossa tenet tumulus, petijt mens gaudia cœli.

PRECATIO CONTRA MOR- tem subitaneã, & alia uitæ pericula.

Nos pater à cunctis præserua, summe, periclis,
 Atq; caue subitæ tristia fata necis.
 Sit sensus plenus nobis, rogo, mortis in hora,
 Inq; tui regni gaudia læta uehe.
 Tristibus est hominum miserorum uita periclis,
 Est Satane insidijs subdita mille trucis.
 Nos Satanas ueluti sæuus leo circuit omnes,
 Querens sanguineo quos uoret ore pius.
 Hic rapit exacuens in mutua bella propinquos
 Reges, ut faciant uulnera sæua sibi.
 Hic facit, ut multi stricto sibi uiscera ferro
 Transfigant, summa præcipitentq; domo.

Hic facit, ut gnatus genitorem uerberet ense,
 Atq; parens gnatum perdere sæuus amet.
 Hic facit, ut laqueo multi sibi guttura frangant,
 Et quarant undis tristia fata sibi.
 Coniugis in cara ferrum quoq; uiscera coniunx
 Stringat, & in matrem filia ferra piam.
 Flamma inopina domos exurat & oppida passim,
 Et rapiat claros mors inopina uiros.
 Hi crudo percant Cereris Bacchiq; liquore,
 Hos necet ingluuies, exanimetq; fames.
 Sic ruit in cineres, quæ merces ponderat emptas,
 Igne domus sæuo, clara Lubeca, tua.
 Multa bona hoc percüt, perijtq; miserrima mater,
 Natis cum paruis, igne perempta, tribus.
 Desilit hei tecto, complectens pectore Gnatum
 Mater, qui perimit casus utrunq; grauis.
 Iudex quem clemens soluebat fune necandum,
 Is tamen hei frangit post sibi colla miser.
 Hos inter sæuos nisi nos, pater optime, casus
 Serues, hei nostrum quis superesse queat?
 Ergo tuus circum sanctus nos angelus adstet,
 A nobis hostem pellat ut ipse procul.
 Ut tibi dicamus meritæ præconia laudis,
 Nos tegat in cunctis quòd tua dextra malis.

Die
Wage.

Anno
1564. 3. Fe
bruarij
nocte.

DOMVS LEPROSORVM
D. Nicolai.

Est domus hïc quoq; Nicolai de nomine dicta

Ami-

Antiquis quæ alimenta uiris dat grata benignè,
 Lurida quos uexat miseros prurigine lepra.
 Quorum nunc, consul pius est Franciscus, alumnus
 Vuitendorff, inopum solamen, portus, & aura.
 Hospitia atq; domus multas struxere uetusti,
 Huic similes, sanctis sumptusq; dedere benignè
 Pauperibus passim magna pietate fideq;
 Pauperibus sedes, sumptus quis tempore nostro
 Constituit tales, ueterum hæc exempla secutus?
 Quinetiam multi, bona quæ tribuere uetusti,
 Pauperibus Christiq; scholis, conuertere ad usus
 Prophanos audent, turpi & profundere luxu.

FRESTORFF, PRAEDIVM
Garlopiorum.

Tu sequeris claro iam Frestorff ordine sedes,
 Fluminis in ripis, Bardorum proxima uico,
 Heroum ueterum est quæ nunc Garlopica sedes,
 Fertilis arboribus, campis lætissima amœnis,
 Hanc struxit primus sedem Garlopius olim
 Hinricus præstans opibus, clarusq; per Urbem.
 Virtutum meritis consul uenerandus & annis.
 Alter nunc dominus fulget Franciscus, & ille
 Diuitijs amplius, nulli uirtute secundus.
 Vuitendorff coniunx cuius Garlopica proles,
 Est decus excellens Patriæ, est spes altera gentis,
 Quæ rogo cum domino Pyllos ut uiuat in annos,
Et uiuat

Et uiuat soboles, uiuant quicumq; sequentur
 Sanguine ab hoc claro: maneat Garlopica sedes,
 Et Domino Hammonem dulcem Frestorpia misce,
 Concilia somnos, curis da dulce leuamen.

SLVSA, TABERNA.

Blādidula Hāmonis iacet hic, tibi pocula miscens,
 Slusfa Bardorum Vici amnis proxima ripis.
 Hammon est numen potantis dulce palato,
 Ingreditur quoties Hammon tua uiscera latus,
 Egreditur oculis tristis tibi nummus ab imis.
 Viscera fac Hammon moderatè blandulus intret,
 Sic sanum corpus, tua mens quoq; sana manebit,
 Pesq; suas faciet partes tibi certus eundi.

DE CEREVISIA Hammoniaca.

Massica triticeo coquit Hammon uina liquore,
 Massica iudicio sunt, Raimunde, tuo.
 Hec Latius nostris quondam Raimundus in oris
 Pocula degustans, talia uerba refert:
 Quā bene Zyte libens esses Hammonice uinum,
 Sic transis gratus, guttura nostra, sapor.
 Zytus erat uinum præstans Hammonicus olim,
 Præ ueteri noster Zytus ut unda sapit.

BONA MODICE

sumptę.

Si bonus est Hammon, guttur si lacteus intrat,
 Hęc modicę sumptum commoda nectar habet:
 Corpus alit, succosq; bonos in corpore ggnit,
 Atq; boni plenum sanguinis esse facit,
 Atq; cutem reddit teneram, formamq; uenustam,
 Et lapidis frangit crustula dura trucid.
 Astricti laxat uentris quoq; claustra benignę,
 Omnibus est Hammon sic medicina mali.

MALA IMMODICE

haustę.

Hauris Hammonos modio si pocula Iacchi,
 Corporibus plenis hęc nocumenta dabit:
 Deformat turpi faciem leni igne, nasos
 Immodicos reddit, tuberibusq; rubros.

PENINSVLA TO

bingiorum.

Proxima sunt gentis Tobing hinc prędia clara,
 Blandulus hic Hammō pateras tibi lacteus implet.
 Horridus est Hammon, oculis si plenus ad imum
 Descendat pateris: letus, si lacteus exit.

SPECVLA ET TABERNA

psaffenburgę.

Arx hęc clara uia est, papalis nomine dicta,
 Grata uiatori uenięni Hammonis ab Vrbe.

Atq;

Atq; alijs nostram quos hac uia ducit ad Urbem,
 Arx sedem præbet, requiem, sapidumq; liquorem
 Numinis Hammonis, quo non est dulcior alter.

AEDES ANTONII GLO-
den, Patricij.

Aedes post clari Glōden spectantur amœnæ,
 Quæ sibi construxit præstans Antonius olim,
 Finibus Ochtmisie, madidas uergentia ad undas,
 Antoni fulgens generis spes altera clari.
 Te Pyllos clemens seruet quoq; Christus in annos,
 Et faciat pulchra coniunx te prole parentem.
 Aedibus his claris sapiat benè lacteus Hammon,
 Hammon est natus, tristes depellere curas.
 Gaudia sint uitæ pia, sit moderata uoluptas, »
 Sic corpus sanum, longos gaudebit in annos, »
 Et manet in sano gaudens mens corpore sana. »
 Sic manet in cælis tibi clemens atq; benignus, »
 Nostros qui, Dominus, moderatos fecit ad usus, »
 Quicquid habet pōtus, terrarū atq; ambitus orbis. »

HASENVVINCKEL, AEDES
D. Hieronymi Glōden Senatoris.

Hic est clara domus, leporum de nomine dicta,
 Hic lepores abdunt quoniam se fortè latebris,
 Grata canum fiant ne quando præda sequentiū.
 Hæc tua nunc sedes domus est, & grata uoluptas,

Curarum requies magnarum, clare Senator
 A Glōden, patriam qui sic, Hieronyme, curas.

REPENSTEDE, SPECV
 la Urbis, taberna, & ædes Tobing
 Patriciorum.

Hic etiam celebris tractu est Repstedia amœno,
 Occiduos uersus Zephyros hic pagus ab Vrbe,
 Mœnibus à Lunæ est stadio uix amplius uno.
 Aedes hic claræ spectantur, & hortus amœnus,
 Quæ Tobingiacæ sunt gentis prædia claræ.
 Pocula et hic loculos uacuant spumantia nummis,
 Hic tua cum lustro letus, Repstedia, amœna,
 Tristior heu uultus mœsto est obducta dolore.
 Musa mihi memorans, consul, tua fata, Georgi
 Tobing, qui nuper fulgebas tantus in Vrbe,
 Cui fuit hic requies curarum, & grata uoluptas,
 Tristior, hunc quondam nobis cum fata maligna
 Eripuere uirum, dictabat nostra sepulchro
 Musa elegos tristes hos pectore & ore querenti.

QVERELA DE IMMA
 tura & inexpectata morte huius præ
 stantissimi & clarissimi consulis.

Sic decus ô patriæ, moreris Tobinge Georgi,
 Tam subitò, excellens consul in urbe tua?

Plans

Plangite nunc ciues, Patres, uos plangite matres,
 Plangite nunc iuuenes, plangite cuncta uirum.
 Hei subito clarus nobis subducitur heros,
 Qui columen patriæ, præsidiumq; fuit.
 Ab similes multi longo sunt ordine nuper
 Extincti nobis, lumina clara, uiri.
 Te precor, alme pater, nostrâ nunc protege clemēs
 Urbem, quæ Gnati dogmata sancta colit.
 Suffice continuo similes, precor, ordine multos,
 Eloquio claros, consilijsq; uiros.
 Quosq; habet Vrbs reliquos, serua, clarumq; Senæ
 Doctrinæ eximios, & pietate uiros. (tum,
 Angelus ut cesset feriens, dic optime, tandem,
 Ut maneat sanctum semen in Vrbe tibi.
 Consilijs floret felix Respublica rectis, ”
 Consilijs percunt fortia regna malis. ”
 Sola sedens ueluti mater, cum prole dolente,
 Mæsta dolet mortem coniugis orba sui.
 Inclyta sic mæret nunc Lunæburga, perempto
 Consule, qui patriæ spesq; decusq; fuit.
 Mærens, quò spectat, pia mater, uoce requirit,
 Absentem querula fletq; doletq; uirum.
 Parua cohors frustra natorum, sæpe parentem
 Ab quoties charum nomine mæsta uocat?
 In tanto matrem luctu soletur & Urbem,
 Mœrentium exaudit qui pia uota Deus.

EPITAPHIVM EIVSDEM

defuncti, Anno 1560. 16. Augusti.

Hac etiam consul sua membra Georgius urna
 Tobingus posuit, charus in Vrbe bonis.
 Natus agens octo uir tanius lustra sub ipso
 Actatis medio, flore uirente, suæ.
 Clarus in octauum fasces qui gesserat annum,
 Nestoreos consul uiuere dignus, obit.
 Virgineo à partu Phœbus cum mille per orbem,
 Quingentos unum, sex deciesq; dedit,
 Sextilis medium decies ubi uexit in axem
 Phœbum, & in occiduas prima uocârat aquas.
 Ritè Senatoris binos uir functus honore
 Annos, fit meritis consul in Vrbe suis.
 Vir fuit eloquio clarus, pietate fideq;
 In dubijs prudens, consilijsq; bonus.
 Rara fuit tanti sapientia consulis, ingens
 Gloria, maiestas, fulsit in ore decus.
 Alloquio comis, facilis, bonus, integer, abnæ
 Pacis amans, ueri, iustitiæq; tenax.
 Ereptus patriæ est tantus quo tempore consul,
 Hei dolor, hei tota quantum in Vrbe fuit.
 Ereptus patriæ est, dubijs cum pressa periclis
 Inelyta consilijs Vrbs eget ipsa bonis.
 Ossa pia in cineres placidè resoluta quiescunt,
 Spiritus in Christo gaudia letus habet.
 Ossa cubant gelida communi patris in urna,
 Hic uoluit nomen, facta, genusq; legi.

BRECKVINCKEL, AEDES

Alberti Musseltin patricij.

Semibus hic clares medijs, Breckwincklia, duris,
 Multiplici meritò gaudens de nomine felix.
 Sit licet in spinis tua sedes, atq; rubetis,
 Fers tamen ipsa napos grandes, das pocula plena
 Hammonis sapidi, dominus quæ massica miscet
 Albertus, generis Musseltin, gloria auiti.
 Alloquio facilis, promptus, casteq; factus.
 Heroas tales edunt hæc tempora raros.

SNELLENBURGK, PRAE-

dium uiduæ relictæ Francisci

à Meding.

Ocyoros stirpis sedes Heroica clare,
 Tempore, quo subitò Phœbeæ exercitus Urbis
 Inclytus ascendit muros, sub nocte silenti.
 Hic, ut fama refert, Urbis cum moenia Phœbes
 Hostica turma petit, muros ut scanderet altos,
 Nobilis, & senio doctus, multisq; periclis
 Bellorum, & Martis longo discrimine seui,
 Fortunam belli metuens, istosq; feroces
 Ocyori, morbum simulans, diuertit ad aedes
 Agricolæ noti, uicino habitantis in agro,
 Fatur ad hunc ultrò uarians, citroq; benignos
 Sermones, augur crudelis cædis in Vrbe
 Chaonia, Porcos inter si glande feroces
 Magna cohors sistat laniantium fortè luporum,

 ANNO
 1371

Quos penes huius erit, mihi dic, uictoria belli?
 Rusticus hæc, hospes bone, cōtra prouidus inquit,
 Cingentes metuo laniabunt terga luporum
 Glande saginati porci, & abdomine fortes.
 Nobilis, hæc eadem metuo, bone Rustice, dixit,
 Crastinus experimenta dies uera adferet ortus.
 Hei nunc quàm fortes inter se prælia miscent,
 Ocyoros claræ stirpis quæ fertilis olim
 Claruit, est sedes ueteris modò prolis amœna
 Francisci à Meding, Martis qui clarus in armis,
 Occubuit latis, quos fers, Siuerhusia, campis.
 Carolus hic princeps Brunswiguus, atq; Philippus,
 Occidit, atq; ingens equitum peditumq; caterua,
 Bello, quod seuum gessit dux Noricus ardens,
 Albertus nostris nuper bellator in oris.
 Martius & Princeps cadit hic Mauritius ille
 Saxonicus, bellis toto celebratus in orbe.
 » Hic cadit hic heros clarus Fredericus & ille,
 » Gloria qui Phœbes fulgebat maxima terræ.

Anno 1553.
 9. Iulij.

SPELVNCA

Schiltstein.

Hic quoq; uasta iacet spelunca, et sentibus horrës,
 Qualis erat Caci uasto truculenta recessu.
 Aegidos à saxis ueteri de nomine dicta.
 Herbarum, fruticumq; ferax, beneuolentium odore,
 Hanc remur multi natiuo horrescere saxo,
 Esse alij calcis ueterem laterisq; fodinam.

SAL-

SALTUS Meinckenhoff.

Est specui saltus sinuoso proximus Urbis,
 Famosus, Meneken tumuli de nomine dictus,
 Consciis illicitæ Veneris, tædæq; nefendæ.
 Frondibus æstiuis facit hic umbracula densis,
 Se quibus occultant, miscentes corpora furtim.
 Corpora quid furtis maculatis sancta nephandis?
 Est Deus, est castus, uos, qui transuersa tuctur, 22
 Punit hic, quamuis nunc post arbusta latetis, 22
 Et uidet, & præsens audit Deus omnia ubiq; 22
 Quæ faciunt homines, & dicunt, sanda, nefanda. 22
 Est mens casta Deus, mentes castasq; requirit: 22
 Concubitus punit uetitos, Hymenasq; uagantes. 22
 Hos perijt primus propter submersus in undis
 Orbis, sulphureis perierum ignibus urbes
 Gomorrhæ & Sodomæ, Sybaris deletaq; Troia,
 Romaq; cum Sparta, perijt Miletus, Athenæ,
 Benniaminq; tribus, ciues perière Sichinæ.
 Et perijt soboles Heli, perière Byzanti
 Ciues; hos propter rex sensit tristia David
 Plurima, per Gnatum folio deiectus, & exul.

GRONHAGEN, PRAEDI-
 um & ædes inclyti Principis, D. EBER-
 HARDI ab HOLLE.

His Rubus est clarus uiridis celebratus in oris,
 Inclytus est cuius Princeps Eberhardus ab Holle,

*Mella fluant illi, ferat & rubus asper amomum,
 Sit felix Princeps, Pyllos sit saluus in annos,
 Cuius sic toto nomen celebratur in orbe.*

**HEILGENDAL, PRAE DIVM
 & ædes D. Doctoris Ioachimi Molleri
 consiliarij Illustrissimorum Princi-
 pum Lunæburgensium.**

*Tu quoq; sacra, precor, maneat letissima uallis,
 Vallis, quam Doctor præstans Ioachimus in aula
 Possidet ex meritis, Mollerus, gloria clara,
 Principibus terræ spes, qui sapientibus aulam
 Consilijs, terram, sanctis, legesq; gubernat.
 Coniugis est cuius decus, est spes gloria gentis
 Clammeræ, sobolis mater mitissima claræ.*

**OEDEM, PAGVS
 & taberna.**

*Oeda iacet stadio pagus semotus ab Vrbe,
 Amplius aut paulò, tepidos auersus ad Austros.
 Venditur hic Hammon, numen potioribus alium,
 Horridus hic Hammon si sit, tristisq; palato,
 Condulcat uerbis numen caupona benignis.
 Ecquid enim refert, quonam tibi reddat amicum
 Numen, quod loculos haustum tibi reddit inanes.*

**HASENBVRG, SPECVLA
 uetus Urbis, taberna.**

Arx iacet antiquo leporum de nomine dicta,

Moenis

Mœnibus à Lunæ stadio, quæ uergit ad Austros.
 Arx fuit hæc olim specula, & munimen ad Urbem,
 Ciuibus ut seuum uenientem nunciet hostem,
 Hospitis est nuper sed facta taberna miselli.
 Horridus est Hammon forsân si factus in urna,
 Hammon ut mitis fiat, bonus atq; benignus,
 Hospes castigat uirgis, misereq; fatigat,
 Surgat ut in spumas, agitat blandulus intret
 Viscera, quæ torquet post Hammō, cæsus in urna,
 Visceribus planctum pariens, tristemq; tumultum.

SLVSA SENATVS.

Vltima nunc mihi Slusa uenis celebranda Senatus,
 Slusa tibi nomen clarum, quòd claudis in undis,
 Et rapidos sistis fluctus, reserasq; fluentes.
 Hic quoq; nostra breuè claudit nunc Musa libellū,
 Incluta quem uultu cape Lunæburga benigno,
 Castalidumq; fove coetus, Christi q; uerendos,
 Sic tua non unquam claudentur flumina fomis,
 Claraq; fulgebis totum celebrata per orbem.

F I N I S.

**INDEX EORVM,
QVAE IN HOC LIBEL-
LO CONTINENTVR.**

Gratiarum actio, pro inita concordia & pace inter Principes Illustriſſimos, & ci- uitatem Lunæbur- genſem folio 9	Epitaphium D. Vrbano ni Rhegij 31
Narratio de ſolemni pa- cificationis confir- matione 17	Epitaphium D. Chri- ſtophori Hegendor- phini 33
Precatio ad Trinita- tem, pro inclyta Lu- næburga et ducatu 18	Epitaphium ſeu Epi- cedion D. M. Frede- rici Henninges Su- perintendentis 35
Narratio de origine, incremento, & con- ſeruatione Lunæbur- ge 20	Bibliotheca in templo D. Virginis 38
Epitaphium M. Ioan- nis Colleri, Protono- tarij 26	Epitaphium M. Her- manni Tulichij 39
Epitaphium D. M. Ge- orgij Tilitz LL. Li- centiati, Protonota- rij 29	Nouum auditoriũ ad- ditum ſcholæ uete- ri 40
De inſtaurata Eccle- ſia in Lunæburga 30	Situs Vrbis 41
	Ambitus intra muros, latitudo & longitu- do Lunæburge ibi.
	Aggeres, ualla, foſſæ et turres ibi.
	Mores populi 42
	Conſules quatuor ibi.
	Senatores undecim 43
	Sex

INDEX.

Sex portæ	44	Ecclesia	55
Elbenau fluiuis, ibid.		Organū nouum in tem- plo D. Ioannis	ibi.
Monasterium S. Mi- chaëlis	ibi.	Curia, domus Princi- pis, & alia insignio- res	56
Epitaphium D. Bol- duini Marnholt, Ab- batis Monasterij S. Michaëlis	45	Epitaphiū D. Ludolphi à Dassel consulis	57
Epitaphium D. Her- bordi ab Holle, Ab- batis eiusdem Mos- nasterij	46	Epitaphium D. Hinri- ci Garlopij cōsulis	59
Templum S. Michaë- lis, eiusq; origo	47	Epitaph. D. Nicolai Sto- terogij consulis	60
Tabella aurea in tem- plo monasterij S. Mi- chaëlis	48	Epitaphiū D. Theodori ci Elueri consulis	61
Schola D. Michaëlis noua	49	Epitaphiū D. Hardui- ci Stoterog. cōsulis	62
Conflagrata coquina huius celeberrimi & ueteris monasterij	50	Epitaphiū D. Hardui- ci Schomaker conf.	63
Templa Urbis	51	Consules undecim, Se- natores	23 65
Ministri ac Doctores Ecclesie tredecim	ibi.	Mons calcarius	67
De conseruata purita- te doctrine Euange- lij in Lunaburgensi		Salina uetus	68
		Salina noua	70
		Cupa salinaria	ibi.
		Coetus pueriles canen- tes per urbē hoc die, Thyrfigeri	72
		Pharmacopolion	ibi.
		Domus	

INDEX.

Domus telonaria Prin cipis 72	VVulschenbrock, præ dium D. Stephani Leutzen 82
Oenopolion 73	Aquilegium ibi.
Tabernæ tres cereui- siæ Hammoniæ ibi.	Sylua, hortus ferarū ib.
Remedia cereuisiæ Ham burgensis horridæ, mu scidæ et inspidæ 74	Monasterium uetus Scharnebeck 83
Xenodochia duo ibi.	Luna, coenobium Vir- ginū Vestalium, & taberna 83
Turris D. Ioānis Sprin gineguth, consulis ac censa fulmine, et con flagrata 75	Luterhusen/portus seu traiectus ibi.
Precatio ad Trinit. 76	Vuittorff, prædium Ge orgij Stoteroggij ib.
De reedificata turre Springudij 77	Bardorum uicus 85
Statio naualis, domus mercatoria, & Ges ranion ibi.	Tempus destructi Bar deuici ibid.
Turres aquariæ duæ ib.	Versus de antiquitate et destructione ciui- tatis Barduick 87
Fornax calcaria 78	Crätzius in Saxonia lib. 7. cap. 2. de destru- tione Barduici 88
Mola calcaria ibi.	De Trebeta seu Tre- ueri Nauclerus 89
Mons cretosus ibi.	Templum et Ecclesia Cathedralis Barde- uicensis 90
Fornax lateraria 79	
Koldemor, prædiū D. Frāncisci Vuitzendorf fij, consulis ibi.	
Epitaphiū D. Hierony mi Vuitzendorffij 80	Epitaph

I N D E X.

Epitaphiū uenerandi uiri D. Iacobi Schos maker, Præpositi Ec clesiæ D. Ioannis, & Canonici Bardeui- censis 91	Querela de immatus ra et inexpectata mor te Georgij Tobing consulis <i>ibid.</i> Epitaphiū eiusdem 102
Precatio contra mor- tem subitanam, & alia uitæ pericula 94	Breckwincfel / ædes Alberti Musseltin 103
Domus leproforum D. Nicolai 95	Schnellenburg / præ diū Fräci. à Meding 103
Frestorp, prædiū Gar lopiorum 96	Spelunca, Schiltstein 104
Slusa, taberna 97	Saltus, Meincenho fe 105
De cereuisia Hammo- niaca <i>ibi.</i>	Gronhagen, prædium et ædes inclyti Prin cipis D. EBER HARDI ab Hol le <i>ibid.</i>
Peninsula Tobingiorū <i>ibid.</i>	Heilgenthal / præ- dium et ædes D. Do- ctoris Ioachimi Mol leri 106
Specula & taberna psaffenburg <i>ibi.</i>	Oedem, pagus & ta- berna <i>ibi.</i>
Ædes Antonij Glō- den patricij 99	Zasenburgt / specu- la uetus Urbis, et ta- berna <i>ibi.</i>
Zasenwincfel / ædes D. Hieronymi Glō- den Senatoris <i>ibi.</i>	Slusa Senatūs 107
Repenstede, specula, ta- berna, & ædes To- bing 100	

F I N I S.

88950748 NCO

1571a 3. 1. 1015

